

Vissa energipolitiska frågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet 37 motionsyrkanden om olika energipolitiska frågor. I samtliga fall avstyrker utskottet, med anförda motiveringar, yrkandena.

Områden som behandlas i betänkandet är bl.a. energieffektivisering och biodrivmedel. Vidare tar utskottet ställning till motionsyrkanden om vind- och vattenkraft samt om solvärme. Även yrkanden om fjärrvärme, naturgas och biogas tas upp i betänkandet.

Olika yrkanden följs upp i totalt 15 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Allmänna bioenergifrågor	8
Motionerna	8
Vissa kompletterande uppgifter	9
Utskottets ställningstagande	10
Energipolitiska styrmedel	11
Motionen	11
Vissa kompletterande uppgifter	12
Utskottets ställningstagande	12
Energieffektivisering och miljöteknik	13
Motionen	13
Vissa kompletterande uppgifter	13
Utskottets ställningstagande	17
Biodrivmedel	18
Motionerna	18
Vissa kompletterande uppgifter	19
Utskottets ställningstagande	24
Biogas	24
Motionerna	24
Vissa kompletterande uppgifter	25
Utskottets ställningstagande	27
Naturgas	28
Motionerna	28
Vissa kompletterande uppgifter	29
Utskottets ställningstagande	31
Solenergi	32
Motionen	32
Vissa kompletterande uppgifter	32
Utskottets ställningstagande	33
Vindkraft	33
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Utskottets ställningstagande	36
Vattenkraft	37
Motionerna	37
Vissa kompletterande uppgifter	37
Utskottets ställningstagande	39
Fjärrvärme	40
Motionerna	40
Vissa kompletterande uppgifter	41
Utskottets ställningstagande	42

Oleokemiska produkter	43
Motionen	43
Vissa kompletterande uppgifter	43
Utskottets ställningstagande	44
Reservationer	46
1. Allmänna bioenergifrågor, punkt 1 (v)	46
2. Allmänna bioenergifrågor, punkt 1 (mp)	47
3. Energipolitiska styrmedel, punkt 2 (v)	47
4. Energipolitiska styrmedel, punkt 2 – motiveringen (mp)	48
5. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 – motiveringen (s)	49
6. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 (v)	50
7. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 – motiveringen (mp)	51
8. Biogas, punkt 5 (mp)	52
9. Naturgas, punkt 6 (v)	52
10. Naturgas, punkt 6 (mp)	53
11. Solenergi, punkt 7 (mp)	54
12. Vindkraft, punkt 8 (s)	55
13. Vindkraft, punkt 8 (mp)	55
14. Vattenkraft, punkt 9 – motiveringen (mp)	56
15. Fjärrvärme, punkt 10 (mp)	57
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	58
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	58

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmänna bioenergifrågor

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: MJ266 yrkande 46, 2006/07: N220 yrkandena 1, 4 och 5 samt 2006/07: N296 yrkande 11.

Reservation 1 (v)

Reservation 2 (mp)

2. Energipolitiska styrmedel

Riksdagen avslår motion 2006/07: MJ266 yrkande 50.

Reservation 3 (v)

Reservation 4 (mp) – motiveringen

3. Energieffektivisering och miljöteknik

Riksdagen avslår motion 2006/07: MJ266 yrkandena 51 och 54.

Reservation 5 (s) – motiveringen

Reservation 6 (v)

Reservation 7 (mp) – motiveringen

4. Biodrivmedel

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: N247, 2006/07: N283, 2006/07: N305, 2006/07: N348, 2006/07: N354 och 2006/07: N360.

5. Biogas

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: T359 yrkande 19, 2006/07: MJ391 yrkande 35, 2006/07: N219 yrkandena 1 och 2, 2006/07: N222 och 2006/07: N344 yrkande 4.

Reservation 8 (mp)

6. Naturgas

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: MJ390 yrkande 48, 2006/07: MJ391 yrkandena 43, 44 och 46 samt 2006/07: N278.

Reservation 9 (v)

Reservation 10 (mp)

7. Solenergi

Riksdagen avslår motion 2006/07: N220 yrkandena 2 och 3.

Reservation 11 (mp)

8. Vindkraft

Riksdagen avslår motionerna 2006/07: N218, 2006/07: N236 och 2006/07: N325.

Reservation 12 (s)

Reservation 13 (mp)

9. Vattenkraft

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:N266, 2006/07:N291 och 2006/07:N349.

Reservation 14 (mp) – motiveringen

10. Fjärrvärme

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:N257 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:N334.

Reservation 15 (mp)

11. Oleokemiska produkter

Riksdagen avslår motion 2006/07:N204.

Stockholm den 8 maj 2007

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anne-Marie Pålsson (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Hans Rothenberg (m), Alf Eriksson (s), Maria Plass (m), Berit Högman (s), Marie Weibull Kornias (m), Kent Persson (v), Karin Åström (s), Karin Granbom (fp), Per Bolund (mp), Eva-Lena Jansson (s), Åke Sandström (c) och Lars Lindén (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 25 motioner (37 yrkanden) från den allmänna motionstiden 2006/07 rörande olika energipolitiska frågor.

Upplysningar och synpunkter har lämnats inför utskottet av företrädare för Svenska solenergiföreningen (SEAS) samt för Föreningen Sveriges regionala energikontor.

Utskottets överväganden

Inledning

I detta betänkande behandlas energipolitiska motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2006. Flera av dessa har tydliga kopplingar till det pågående arbetet med att utveckla en mer omfattande gemensam energipolitik inom EU. Det är därför motiverat att inledningsvis ge en kort beskrivning av detta arbete.

EU:s energipaket

Vid vårtoppmötet 2006 uppmanades EG-kommissionen att, med utgångspunkt från en tidigare presenterad energipolitisk grönbok, genomföra en strategisk energiöversyn. Den 10 januari 2007 presenterade kommissionen denna energiöversyn, kallad En energipolitik för Europa (KOM/2007/1). Översynen inkluderade ett förslag till en handlingsplan, och åtföljdes av flera underliggande meddelanden till stöd för handlingsplanen. De olika dokumenten betecknas i bland EU:s energipaket.

Det övergripande målet med handlingsplanen är att komma till rätta med klimatförändringarna inom ramen för de allmänna energipolitiska målsättningarna om försörjningstrygghet, konkurrenskraft och miljöskydd. Kommissionen föreslog därför att EU ska minska sina koldioxidutsläpp med minst 20 % till år 2020. Målet ska ökas till 30 % när det finns ett internationellt åtagande. För att uppnå dessa målsättningar föreslogs en rad åtgärder inom energiområdet. Bland dessa märks mål för förnybara energikällor i allmänhet och för biobränslen, åtgärder för den inre marknadens funktion, forskning och utveckling samt hållbar fossilbränsleanvändning.

I mars 2007 behandlade Europeiska rådet energipaketet på ett övergripande plan. Rådet begärde vid detta tillfälle bl.a. en övergripande ram för förnybara energikällor som kan fastställas på grundval av ett förslag från kommissionen till ett ramdirektiv om användning av alla förnybara energikällor. Konkreta lagförslag, däribland förslag till nämnda ramdirektiv, väntas tidigast under andra halvåret 2007.

Allmänna bioenergifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa en nationell bioenergi-strategi. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredning av EU:s s.k. energipaket samt till att regeringens kommande ställningstaganden med anledning av den s.k. Oljekommissionens förslag bör avvaktas. Ett yrkande om att Sverige bör driva frågan om ett särskilt direktiv för värme och kyla (ett s.k. RES-H-direktiv) avslås med hänvisning till att Europeiska rådet har tagit ställning för att det ska utarbetas ett övergripande direktiv för bioenergi där dessa frågor väntas ingå.

Jämför reservationerna 1 (v) och 2 (mp).

Motionerna

Det finns stora möjligheter att producera mer råvara inom jord- och skogsbruket, anför det i Vänsterpartiets partimotion 2006/07: MJ266. Motionärerna anser att det behövs en nationell strategi för att analysera hur denna utveckling kan främjas utan att den biologiska mångfalden påverkas negativt.

En nationell strategi efterfrågas också i motion 2006/07: N296 (v). Strategin behövs för att prioritera de alternativ som är mest energieffektiva på längre sikt och mest ekonomiskt bärkraftiga. Den erfordras även för att nya ekonomiska styrmedel ska kunna bidra till ökad odling och användning av annan bioenergi än skogsråvara och avfallsbränslen. Strategin ska samla åtgärder, styrmedel och resurser så att bioenergin kan nyttjas optimalt i harmoni med miljö kvalitetsmålen.

Förnybar energi för området värme och kyla kan ersätta stora delar av den energi som har fossilt ursprung, anför det i motion 2006/07: N220 (mp). I motionen hävdas det att både EG-kommissionen och Europaparlamentet har ställt sig positiva till ett s.k. RES-H-direktiv. Sverige bör, enligt motionärerna, fastslå en nationell plan för förnybar energi inom värme och kyla, och spela en aktiv roll när det gäller framtagandet av ett RES-H-direktiv inom EU.

För att ge tyngd åt Sveriges åsikt att förnybar energiteknik är viktig bör riksdagen, enligt motionärerna, även uttala att Sverige har ambitionen att vara ett ledande land när det gäller förnybar energiteknik. Det finns särskild anledning att markera denna ambition när det gäller värmeområdet och den betydelsefulla solenergitekniken. Riksdagen bör också uttala att informationsinsatser, stimulansåtgärder, investeringsstöd, skattesubventioner och satsningar på FoU måste koordineras så att bästa effekt kan nås och att åtgärderna har uthållighet. Motionärerna anser att stimulansinsatser bör gälla minst fem år och att nya regler bör vara beslutade minst ett år innan gamla fasas ut.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om bioenergi i Sverige

Bioenergi svarar för ca 17 % av den totala tillförseln, och tillgången till denna energi är generellt sett mycket god i Sverige. Sverige är dessutom ledande inom EU när det gäller utveckling av hållbara energisystem baserade på biomassa. Användningen av förnybara energislag, och då främst biobränslen, har ökat kontinuerligt sedan 1990-talet. Ökningen beror bl.a. på att en rad styrmedel har införts.

Riksdagen om behovet av en långsiktig strategi

I den förra regeringens proposition om en nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172) betonades att det behövs en övergripande vision och en långsiktig strategi för hur de möjligheter som biomassa och bioenergi innebär ska kunna utnyttjas. I strategin bör en kraftigt ökad användning av bioenergi avvägas mot ambitionen att öka materialåtervinningen inom avfallshanteringen, säkerställandet av skogsindustrins råvaruförsörjning och en långsiktigt hållbar landsbygdsutveckling. Miljö- och jordbruksutskottet delade den dåvarande regeringens uppfattning i frågan (bet. 2005/06:MJU14).

Riksdagen om ett RES-H-direktiv

Motionsyrkanden om ett svenskt agerande för att få till ett direktiv för användning av bioenergi för uppvärmning och nedkylning har behandlats av riksdagen vid flera tillfällen under de senaste åren. Hösten 2005 (bet. 2005/06:NU3) avstyrkte utskottet liknande förslag med hänvisning till vad som hade anförts i budgetbetänkandet hösten 2004 (bet. 2004/05:NU3) då riksdagen avslog likartade yrkanden.

Bioenergi och EU:s energipolitik

I samband med Europeiska rådets behandling av kommissionens förslag till handlingsplan för den europeiska energipolitiken i mars 2007 antogs även ett bindande mål på 20 % för andelen förnybar energi av all energikonsumtion i EU senast år 2020. Det ramdirektiv som kommissionen ska ta fram kan enligt Europeiska rådets rådsslutsatser komma att omfatta bestämmelser om nationella handlingsplaner som innehåller sektorsmål och åtgärder för att uppnå målen.

Beträffande ett s.k. RES-H-direktiv som tas upp i motion 2006/07:N220 (mp) kan det noteras att kommissionen inte har föreslagit ett separat direktiv för förnybar värme och kyla. Enligt bedömning av Statens energimyndighet kommer ambitiösa och bindande mål för förnybar energi i ett ramdirektiv leda till att intresset minskar för direktiv kopplade till enskilda sektorer.

Underlag för en eventuellt kommande svensk handlingsplan för bioenergi

Utredningen om jordbrukets roll som bioenergiproducent (dir. 2005:85, dir. 2006:56 och dir. 2006:131) kommer inom kort att avlämna sin slutredovisning. Den s.k. Oljekommissionens rapport är på remiss fram till den 21 maj 2007. Enligt uppgift från Näringsdepartementet utgör förslagen i de båda utredningarna väsentliga delar av en eventuell nationell handlingsplan för bioenergi.

Långsiktig energiöverenskommelse och klimatmiljard

I budgetpropositionen för år 2007 angav regeringen att den ser ett särskilt värde i en bred parlamentarisk uppslutning kring energipolitiken. Regeringen angav därför att den kommer att bjuda in riksdagens partier i syfte att nå samsyn kring en bred och långsiktig energiöverenskommelse. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds den fortsatta hanteringen av denna fråga inom Regeringskansliet.

I budgetpropositionen för år 2007 meddelade regeringen även att den har för avsikt att återkomma med förslag till och finansiering av en s.k. klimatmiljard för klimatrelaterad energiforskning och utveckling samt investeringsstöd. Satsningen syftar till att skapa tillväxt, nya jobb och miljönytta i Sverige. Även denna fråga bereds inom Regeringskansliet.

Energimyndighetens roll

Energimyndighetens arbete med en långsiktig utveckling av energisystemet består av insatser för forskning, utveckling och demonstration (FUD) samt introduktion av energiteknik. Medlen kan disponeras för stöd till grundforskning, tillämpad forskning och utvecklingsarbete i program eller fristående projekt.

Under år 2006 fattade Energimyndigheten bl.a. beslut om ett omfattande övergripande biobränsleprogram. Programmet syftar till en breddad råvarubas för bioenergi och omfattar såväl skogsråvara som åkergrödor. Det löper under perioden 2007–2010 och har en årlig budget på 40 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Energiproduktion baserad på förnybara energikällor är en mycket betydelsefull pusselbit i arbetet med att göra både det svenska och det europeiska energisystemet hållbart. Sverige har dessutom stora arealer som lämpar sig för produktion av biomassa som bl.a. kan användas för uppvärmning och elproduktion samt för framställning av drivmedel.

Utskottet ansluter sig således till den positiva grundsyn på bioenergis betydelse som förs fram i motionerna 2006/07:N296 (v) och 2006/07: MJ266 (v). Beträffande den nationella strategi för bioenergi som efterfrå-

gas i motionerna vill utskottet erinra om det omfattande energipolitiska paket som för närvarande behandlas av Europeiska rådet och där förnybar energiproduktion är ett centralt inslag. Utfallet av denna behandling, bl.a. beträffande eventuella krav på handlingsplaner och angående innehållet i dessa eventuella planer, bör avvaktas innan det enligt utskottets uppfattning kan anses vara aktuellt för riksdagen att agera i frågan. Även regeringens vidare hantering av Oljekommissionens förslag och av förslagen från utredningen om det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi bör inväntas. Utskottet välkomnar också regeringens avsikt att inbjuda riksdagspartierna till samtal kring en långsiktig energiöverenskommelse. Vid dessa överläggningar kommer bioenergifrågor rimligen att beröras. Med det anförda avstyrks de båda ovan nämnda motionerna i berörda delar.

Beträffande yrkandet i motion 2006/07:N220 (mp) om ett s.k. RES-H-direktiv kan utskottet konstatera att den modell som EU nu har valt, med stöd av Sverige, innebär att ett ramdirektiv för förnybar energi kommer att tas fram. I likhet med Energimyndigheten gör utskottet bedömningen att frågan om ett särskilt direktiv för produktion av värme och kyla därmed kan anses vara mindre aktuell under de närmaste åren. Det är således knappast möjligt för Sverige att driva denna fråga med framgång och därmed inte heller meningsfullt för riksdagen att tillmötesgå önskemålen i moti-
onen. Yrkandet avstyrks.

Energipolitiska styrmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det ska tillsättas en utredning om hur styrmedel kan stärkas för att olja inom industrin ska kunna ersättas med biobränslen eller fjärrvärme. Utskottet hänvisar till att det sedan tidigare finns flera styrmedel med denna innebörd och att förslag liknande de i motionen redan finns på regeringens bord för ställningstagande.

Jämför reservationerna 3 (v) och 4 (mp).

Motionen

I Vänsterpartiets partimotion 2006/07: MJ266 framförs krav på att det ska utredas hur styrmedel kan stärkas för att den olja som används för produktion av värme och ånga inom industrin ska kunna ersättas med biobränslen eller fjärrvärme.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om energi- och klimatpolitiska åtgärder och styrmedel

Sveriges nationella klimatpolitik bygger i hög grad på samarbete inom EU. Inom ramen för detta samarbete har unionen utarbetat ett antal styrmedel som syftar till att minska utsläppen. I januari 2005 sjuöattes t.ex. ett handelssystem för utsläppsrätter för energiintensiv industri och el- och värme-producenter. Ekonomiska styrmedel som energi- och koldioxidskatter och elcertifikat har också stor betydelse för att minska utsläppen av växthusgas-er från industrin. Bidrag till s.k. klimatinvesteringsprogram (Klimp) har kompletterat de generella ekonomiska styrmedlen.

Oljekommissionens förslag

I den s.k. Oljekommissionens rapport föreslogs flera åtgärder som syftar till att bryta det svenska oljeberoendet till år 2020. Ett av målen är att industrin ska minska sin oljeanvändning med 25–40 %. Industrins totala oljeanvändning är i dag ca 20 TWh. Ungefär hälften går till uppvärmning och hälften till olika processer i produktionen. Oljekommissionen ansåg att minst 50 % av den olja som industrin använder för uppvärmning bör kunna ersättas med biobränslen eller med fjärrvärme till år 2020.

I likhet med här aktuell motion föreslog Oljekommissionen att styrmed- len kan behöva stärkas så att den olja som används för värme och ånga i industrin ersätts med biobränslen eller anslutning till fjärrvärme. Vidare ansåg kommissionen att det längre fram i detta betänkande beskrivna pro- grammet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) bör utvid- gas så att det även omfattar olja.

I januari 2007 skickade regeringen ut Oljekommissionens slutrapport på remiss till drygt 160 instanser. Remissvaren ska som redan har nämnts ha inkommit till Näringsdepartementet senast den 21 maj 2007.

Klimatberedningen

I april 2007 tillsatte regeringen en parlamentariskt sammansatt beredning med uppgift att genomföra en övergripande översyn av den svenska klimat- politiken (dir. 2007:59). I beredningens uppdrag ingår bl.a. att föreslå handlingsplaner med åtgärder och styrmedel för att uppnå de klimatpoli- tiska mål som föreslås. Beredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 januari 2008.

Utskottets ställningstagande

I likhet med motionären anser utskottet att det finns flera tungt vägande skäl för såväl industrin som andra sektorer att ersätta olja med förnybara energikällor. Flera styrmedel verkar också för att så ska bli fallet. Därut- över finns förslag från den s.k. Oljekommissionen som överensstämmer med vad som förespråkas i här aktuell motion. Regeringens vidare bered-

ning av dessa förslag efter den remissrunda som löper ut inom kort bör avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att agera i frågan. Då råder även möjlighet att kunna beakta den fortsatta hanteringen av det omfattande energipaket som för närvarande behandlas av Europeiska rådet. Mot denna bakgrund avstyrks aktuellt motionsyrkande.

Energieffektivisering och miljöteknik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med krav på att det tillsätts en utredning om incitamenten för att industriföretag ska eleffektivisera mer. Utskottet framhåller bl.a. att flera åtgärder har genomförts i syfte att stimulera industrins energieffektiviseringsarbete samt att en utredare redan har i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för energieffektivisering.

Ett yrkande om att det bör tas fram en miljöteknikstrategi avslås med motiveringen att ett arbete med att ta fram en sådan strategi nyligen har initierats.

Jämför reservationerna 5 (s), 6 (v) och 7 (mp).

Motionen

I Vänsterpartiets partimotion 2006/07: MJ266 framförs krav på en utredning om incitamenten för att industriföretag ska eleffektivisera mer. Genom en fortsatt energiomställning i Sverige skapas det även en stark inhemsk marknad för miljöteknikföretag som ger dessa förutsättningar att ta täten i konkurrensen med andra länders näringsliv. Motionärerna anser därför att regeringen bör ta fram en strategi för att stärka den svenska miljöteknikbranschen.

Vissa kompletterande uppgifter

Industrins energiåtgång

År 2005 stod industrin för nästan 40 % av Sveriges totala energianvändning. Branscherna massa och papper (49 %), järn och stål (15 %) samt kemisk industri (8 %), svarade tillsammans för ca 70 % av industrins totala energianvändning. I budgetpropositionen för år 2007 påpekade regeringen att det finns starka samhälleliga motiv för att effektivisera energianvändningen inom industrin.

Tidigare riksdagsbehandling

I betänkandet Vissa elmarknadsfrågor (bet. 2006/07:NU9) behandlade utskottet i april 2007 ett antal motionsyrkanden med anknytning till energi-effektivisering. Utskottet konstaterade då att en stor och viktig del i arbetet med att åstadkomma en trygg energiförsörjning, med hänsyn tagen till miljö och klimat, är energieffektivisering. Utskottet noterade att denna grundsyn präglar regeringens arbete, liksom den präglade den tidigare regeringens arbete. Den vikt som både den tidigare och den nuvarande regeringen lägger vid energieffektivisering framgår, enligt utskottet, tydligt av de olika utredningsinsatser som pågår eller som nyligen har avslutats. Med hänvisning till dessa utredningsinsatser (se vidare nedan) blev utskottets sammanfattande bedömning att det inte ansågs befogat med ett riksdagsuttalande om energieffektivisering med anledning av vad som togs upp i de då aktuella motionerna. I en reservation (v, mp) förordades olika åtgärder för ökad energieffektivisering.

EU om energieffektivisering

I budgetpropositionen för år 2007 konstaterade regeringen att EU-samarbetet i hög utsträckning påverkar utformningen av nationella åtgärder för att främja en effektivare energianvändning. I slutsatserna från Europeiska rådets möte i mars 2007 betonades bl.a. behovet av att öka energieffektiviteten i EU för att uppnå ett besparingsmål på 20 % av EU:s energikonsumtion jämfört med beräkningarna för år 2020. Vidare pekades på vikten av att på bästa sätt utnyttja nationella handlingsplaner för energieffektivitet i detta syfte. Rådet framhöll även betydelsen av att tekniken för energieffektivitet vidareutvecklas, och välkomnade därför kommissionens förslag att lägga fram en strategisk EU-plan för energiteknik under år 2007.

Nationell handlingsplan för energieffektivisering

EG-direktivet (2006/32/EG) om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster beslutades under våren 2005, och i juni 2006 beslutade den tidigare regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till genomförande av direktivet (dir. 2006:89). Den nya regeringen beslutade sedermera i januari 2007 om vissa tilläggsdirektiv (dir. 2007:12) och utsåg även direktör Thomas Bruce som utredare. Tilläggsdirektiven innebar bl.a. att tiden för att delredovisa uppdraget att föreslå en nationell handlingsplan för energieffektivisering förlängdes till den 31 oktober 2007 och att tiden för slutredovisningen av uppdraget förlängdes till den 31 oktober 2008.

Insatser för ökad energieffektivisering

Inom ramen för 2002 års energipolitiska program satsas det ca 1 miljard kronor under perioden 2003–2007 på åtgärder för en effektivare energianvändning. Beträffande energieffektivisering inom industrin har Energimyn-

digheten under år 2006 bl.a. genomfört insatser för att öka intresset och kunskapen om energieffektivisering i företag. Under år 2006 har Energimyndigheten även deltagit i en arbetsgrupp inom EU:s s.k. BREF-arbete där syftet har varit att arbeta fram en handbok om energieffektivisering inom industrin.

Energimyndigheten har också i uppdrag att sammanställa effekter av redan vidtagna åtgärder för effektivare energianvändning som har genomförts i Sverige sedan år 1995. Uppdraget ska redovisas senast den 15 maj 2007 och resultatet kommer att utgöra ett av underlagen för genomförandet av det ovan nämnda s.k. energitjänstedirektivet i Sverige.

I sin årsredovisning för år 2006 framhåller Energimyndigheten att det finns potential för ytterligare energieffektivisering i samtliga sektorer. Kostnadseffektiva produktionsprocesser kombinerat med tillgång på konkurrenskraftig energi är, enligt myndigheten, kritiska konkurrensfaktorer för svensk industri. Samarbetet mellan staten och industrin för att effektivisera energianvändningen (se nedan) kommer, enligt myndigheten, därför att bli än viktigare.

Under hösten 2006 överlämnade Energimyndigheten en rapport med en analys av förutsättningarna för s.k. vita certifikat för att främja ökad energieffektivitet. I ett interpellationssvar (2006/07:182) i februari 2007 sade sig näringsminister Maud Olofsson vilja avvakta redovisningen från den ovan nämnda utredningen om genomförandet av EU-direktivet om effektiv slutanvändning och energitjänster innan hon tar ställning till om det är motiverat att införa ytterligare styrmedel på energieffektiviseringsområdet.

I mars 2007 uppdrog regeringen åt Energimyndigheten att föreslå lämpliga verktyg för upphandling av energirelaterade produkter och tjänster. Syftet är att inom ramen för offentlig upphandling bidra till energieffektivisering i den offentliga sektorn samt främja utvecklingen av energieffektiva tekniska lösningar. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2008.

Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE)

I december 2004 fattade riksdagen beslut med anledning av regeringens förslag om ett program för energieffektivisering (prop. 2003/04:170, bet. 2004/05:NU7). Innebörden av beslutet var att energiintensiva företag som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen ges möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering. Vid årsskiftet 2006/07 deltog 117 företag i programmet.

I januari 2007 presenterade Energimyndigheten resultaten av de två första årens verksamhet. De knappt 100 industriföretag som då hade avrapporterat angav att de kommer att investera runt 1 miljard kronor i energieffektiviseringsåtgärder, under de närmaste tre åren. Tillsammans beräknas företagen årligen spara minst 1 TWh el. Energimyndigheten anser att resultaten hittills är mycket lovande.

Översyn av incitamenten för energieffektivisering

I budgetpropositionen för år 2007 redovisade regeringen att den har för avsikt att genomföra en översyn av incitamenten för energieffektivisering såväl inom industrin som hos hushållen. Målsättningen är att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror, exempelvis genom satsningar på energieffektivisering.

En extern utvärdering av 2002 års energipolitiska program för effektivare energianvändning genomfördes under vintern 2006 på uppdrag av Regeringskansliet. Utvärderingen utgör, tillsammans med resultatet från den tidigare nämnda utredningen om genomförande av direktiv om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster, en del av underlaget inför den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet av frågan om en översyn av incitamenten för energieffektivisering. Även Energimyndighetens analys av effekterna av redan vidtagna åtgärder för effektivare energianvändning ingår i detta underlag.

I ett frågesvar (2006/07:1008) daterat den 18 april 2007 meddelar näringsminister Maud Olofsson att regeringen har för avsikt att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med den närmare inriktningen på insatserna för effektivare energianvändning.

Klimatberedningen

Ovan har den s.k. Klimatberedningen (dir. 2007:59) omnämnts. Beredningen har bl.a. i uppgift att belysa hur energisparande och energieffektivisering kan bidra till det övergripande målet att minska utsläppen av växthusgaser. Beredningens uppdrag löper till den 15 januari 2008.

Strategi för miljöteknik

I motion 2006/07:MJ266 (v) efterfrågas en strategi för att stärka den svenska miljöteknikbranschen. Ett liknande yrkande avstyrktes av näringsutskottet i mars 2007 (bet. 2006/07:NU6). Utskottet ansåg att uppdraget till det relativt nybildade svenska miljöteknikrådet (Swentec) att analysera hur Sverige ska genomföra EU:s miljöhandlingsplan (ETAP) bör avvaktas innan det finns anledning för riksdagen att ta några initiativ till en strategisk handlingsplan på miljöteknikområdet. Utskottet såg dessutom ett värde i att Swentecs pågående arbete med att kartlägga miljöteknikbranschen kan fortlöpa ytterligare en tid innan prioriteringar görs i en handlingsplan. I en reservation (mp) yrkades bifall till motionsyrkandet.

I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 2006/07:100) konstaterar regeringen att miljöteknikmarknaden är starkt växande. För att befästa Sveriges starka position på miljöteknikområdet föreslår regeringen att 80 miljoner kronor avsätts för detta ändamål under år 2007. Av samma skäl bör 150 miljoner kronor avsättas årligen under perioden 2008–2010. Vidare meddelar regeringen att ett arbete för att ta fram en miljöteknikstrategi har initierats och att den har för avsikt att återkomma med de konkreta åtgär-

derna i denna strategi. Det sägs även att åtgärderna kommer att utformas i samråd med näringslivet och inriktas på att främja konkurrenskraften inom miljöteknikområdet.

Utskottets ställningstagande

Betydande insatser för en effektivare energianvändning har gjorts inom flera olika sektorer under de senaste åren. Omfattande satsningar pågår dessutom inom industrin inom ramen för det s.k. PFE-programmet. Erfarenheterna av detta program kan väntas ge en god grund för en bedömning av vilka ytterligare insatser som eventuellt krävs när det gäller industrisektorns energieffektiviseringsarbete. Det bör även uppmärksammas att regeringen i budgetpropositionen för år 2007 meddelade att den har för avsikt att se över incitamenten för energieffektivisering såväl inom industrin som hos hushållen. Därutöver har en utredning för närvarande i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för energieffektivisering. Sammantaget kan detta, enligt utskottets uppfattning, anses tillgodose de önskemål som framförs i här aktuell motion 2006/07:MJ266 (v).

Energieffektivisering är också en av grundbultarna i EU:s energipaket, vars mer konkreta innehåll för närvarande håller på att utvecklas. Utfallet av detta arbete kommer att ge närmare vägledning om vad som förväntas av Sverige på detta område. Eventuella behov av en utredning, i linje med vad som efterfrågas i motionen, kan då också bedömas med utgångspunkt i ett mer omfattande underlag.

När det gäller yrkandet i nyssnämnda motion om satsningar på miljöteknik hänvisar utskottet i huvudsak till sitt ställningstagande till liknande yrkanden i det näringspolitiska betänkande som riksdagen beslutade tidigare i år (bet. 2006/07:NU6). Tilläggas bör att förslagen till satsningar på miljöteknik i den till riksdagen nyligen överlämnade ekonomiska vårpropositionen (prop. 2006/07:100) talar för att regeringen, i likhet med motionärerna, lägger stor vikt vid att Sverige håller sig väl framme på detta område. I likhet med vad som efterfrågas i motionen meddelar regeringen också att ett arbete för att ta fram en miljöteknikstrategi har initierats. Utskottet konstaterar också att regeringen har för avsikt att återkomma med de konkreta åtgärderna i denna strategi.

Sammantaget anser utskottet att det inte finns anledning att tillmötesgå de önskemål om en utredning av incitament för att industriföretag ska elefektivisera mer som återfinns i motion 2006/07:MJ266 (v). Även yrkandet om en strategi för miljöteknik i motionen avstyrks.

Biodrivmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden med förslag om etableringar av anläggningar för produktion av biodrivmedel på olika platser i landet. Utskottet har en positiv grundinställning till dessa projekt men påpekar att det inte är riksdagens uppgift att ta ställning till var de ska lokaliseras.

Motionerna

Sverige bör vara ett föregångsland i omställningen från fossila bränslen, konstateras det i motion 2006/07:N247 (s). Motionären anser att en försöksanläggning för produktion av miljövänliga drivmedel baserade på sockerbetor bör etableras på Gotland.

Ur miljöperspektiv är det viktigt med insatser för att öka användningen av fordon med alternativa bränslen som t.ex. etanol, anför det i motion 2006/07:N305 (s). Förhållandet mellan priset på bensin och etanol gör emellertid att bensin föredras som drivmedel. Motionärerna anser att det krävs en ändring av förutsättningarna så att ett alternativt drivmedel som etanol får ett bättre konkurrensläge.

I motion 2006/07:N348 (s) betonas det att storskalig, uthållig, inhemsk produktion av biomassebaserat motorbränsle bör inriktas på metanol genom förgasning av biomassa. Motionärerna pekar på att de skogsareala förutsättningarna för en storskalig produktion av metanol finns i Värmland, och att Hagfors kommun har varit drivande i frågan om ett FoU-centrum för metanolframställning och för storskalig framställning av metanol.

Inhemsk etanolproduktion skulle kunna tillvarata mark i träda och tillväxtöverskott i skogen och därigenom ge fler arbetstillfällen i landet, hävdas det i motion 2006/07:N354 (s). Därför bör staten stimulera etablering av anläggningar för etanolframställning. En lämplig lokalisering för etanolproduktion är Dalsland. Motionärerna anser också att Sverige måste satsa på vätgasområdet. Regeringen bör undersöka förutsättningarna för etablering av ett nationellt centrum för kunskapsspridning, provning, demonstration och kommersialisering av vätgas och bränsleceller i Västra Götaland.

I motion 2006/07:N360 (s) beskrivs den pilotanläggning i Örnsköldsvik som tillverkar etanol av biprodukter från skogen. Motionärerna konstaterar att det finns planer på att bygga tre olika anläggningar. I en demonstrationsanläggning ska teknik och utrustning skalas upp ca 50–60 gånger från pilotanläggningens storlek. Ett demonstrationskombinat ska bidra med underlag och tekniska lösningar för integration med bioenergiproduktion i kraftvärmeverk, och ett s.k. referenskombinat är en näst intill kommersiell anläggning där tekniken har förfinats ytterligare. Motionärerna betonar att det krävs såväl nationell offentlig finansiering som medel från EU för att

klara dessa satsningar. Det totala investeringsbehovet, inklusive FoU-program och kraftvärmeverk, ligger på ca 10 miljarder kronor. Motionärerna föreslår att det tillsätts en förhandlingsman som tillsammans med parterna hittar en bra lösning.

I motion 2006/07:N219 (c) konstateras det att produktionen av etanol, biogas och RME (rapsmetylester) ökar starkt och allt tydligare framstår som alternativ till fossila drivmedel. Forskningen om andra drivmedel som syntetisk diesel och metanol från pappersmassaindustri samt vätgastekniken blir alltmer framträdande. För att vidareutveckla de alternativa energislagen behövs fortlöpande forskning.

I dag drivs ett antal pilotprojekt för produktion av biodrivmedel, konstateras det i motion 2006/07:N283 (kd). Motionären framhåller att etanolfabriker måste ligga nära råvara och kommunikationer för att vara effektiva. Småländska höglandet uppfyller dessa kriterier och en förberedande studie till en etanolfabrik på höglandet är redan klar. En etanolfabrik på höglandet kan med fördel samlokaliseras med kraftvärme- eller pelletsproduktion för större samordningsvinster.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om produktion av biodrivmedel i Sverige

Biodrivmedel är flytande eller gasformiga biobränslen som kan användas inom transportsektorn. De vanligaste biodrivmedlen i Sverige är etanol, biogas samt olika typer av biodiesel, t.ex. RME (rapsmetylester). I Sverige tillverkas ca 50 000 m³ etanol från spannmål, och ytterligare ca 16 000 m³ från sulfitmassalut. Från skogsråvara har etanol ännu så länge endast producerats i laboratorie- och pilotskala och osäkerheten kring processkemiska eller tekniska problem som kan uppkomma vid mer storskalig produktion anses fortfarande vara stor. Flera steg måste därför verifieras och optimeras i pilot- eller demonstrationsanläggningar innan en fullskalig etanolfabrik kan byggas.

Till ”andra generationens biodrivmedel” räknas drivmedel som framställs ur cellulosa genom andra och mer utvecklade produktionsprocesser än de som i dag används för att framställa exempelvis etanol från vete. ”Andra generationens” teknik är under utveckling och enligt Energimyndigheten kommer de första processerna att vara verifierade runt år 2010.

Biogas framställs genom nedbrytning av organiskt material i syrefri miljö, t.ex. genom behandling av avloppsslam eller organiskt avfall i avfallsanläggningar (se även nedan).

EU om alternativa drivmedel

I februari 2006 presenterade EG-kommissionen en strategi för biodrivmedel. Strategin innehöll förslag till möjliga marknadsbaserade lagstiftnings- och forskningsåtgärder för att främja produktion och användning av biodrivmedel från framför allt jordbruket.

I den handlingsplan för den europeiska energipolitiken som energiministerrarna antog i februari 2007 fastslogs det bl.a. att biobränslen ska stå för 10 % av transportsektorns konsumtion senast år 2020. Europeiska rådet antog detta mål som bindande, om än med vissa förbehåll. Europeiska rådet begärde också ett fullständigt och snabbt genomförande av de åtgärder som tidigare har lyfts fram i kommissionens handlingsplan för biomassa och då särskilt när det gäller demonstrationsprojekt för andra generationens drivmedel.

Kommissionen har Europeiska rådets uppdrag att före utgången av år 2007 presentera ett förslag till ramdirektiv för förnybar energi. Ramdirektivet kommer bl.a. att behandla biodrivmedel. Det kan även nämnas att Europeiska rådet i sina slutsatser från mötet i mars 2007 välkomnade kommissionens avsikt att lägga fram en strategisk EU-plan för energiteknik under år 2007. Biodrivmedelssatsningar bör kunna omfattas av denna plan.

Mål och medel för en ökad användning av biodrivmedel

Som vägledande mål för användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Sverige gäller att denna fr.o.m. år 2005 ska utgöra minst 3 % av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll. Från och med år 2010 ska användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel uppgå till minst 5,75 %. I budgetpropositionen för år 2007 angav regeringen att den avser att återkomma med förslag till nya mål vid ett senare tillfälle.

Användningen av biodrivmedel i Sverige främjas främst genom skattenedsättning, genom nedsättning av förmånsvärdet för s.k. miljöbilar och genom lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Den 1 april 2007 infördes dessutom en särskild miljöbilspremie. Politikområdet energipolitik omfattar FUD-insatser för att utveckla kostnads- och resurseffektiva processer för andra generationens biodrivmedel.

Energimyndigheten har varit pådrivande för att EU:s s.k. teknikplattform ”Biofuels for transport” har kommit till stånd. Parallellt med det arbetet arbetar man från svenskt håll med att ta fram en svensk forskningsagenda. Den ska finnas i utkastform i juni 2007, varefter den kommer att skickas ut på remiss. Då väntas även föreligga ett första utkast av den strategiska europeiska forskningsagenda som ska ligga till grund för arbetet med att nå målet om 20 % förnybar energi år 2020.

Statliga satsningar på biodrivmedelsanläggningar m.m.

Forskning, utveckling och demonstration (FUD) på drivmedelsområdet inriktas i första hand på de tre teknikområdena etanol från cellulosa, förgasning av biobränslen och förgasning av svartlut. Inom alla tre teknikområdena bedrivs FoU vid större utvecklingsanläggningar.

De biodrivmedelsanläggningar som byggs eller planeras är främst sådana som baseras på etablerad teknik för produktion av etanol, RME och biogas. Energimyndigheten satsar FoU-medel på drivmedel där råvaran kan komma från skogen men också från strå och halm och andra restprodukter från jordbruket samt olika avfallsfraktioner.

Energimyndigheten anger att utvecklingen av etanol från cellulosa har gått framåt på flera sätt under år 2006, och myndigheten har fattat beslut om ett nytt fyraårigt FoU-program inom området. Programmet Etanol från cellulosa löper under perioden 2007–2010 och omfattar totalt 144 miljoner kronor. Verksamheten inkluderar grundläggande FoU i laboratorieskala och i etanolpilotanläggningen i Örnsköldsvik.

Under år 2006 har beslutats om utvecklingsstöd till Kiram AB för utveckling av drivmedel baserat på tallolja. Enligt uppgift från Energimyndigheten är även finansieringen av själva anläggningen beslutad men med förbehåll om att nödvändiga miljötillstånd erhålls. Satsningar på anläggningar för produktion av biogas beskrivs närmare i nästföljande avsnitt.

Energimyndigheten betonar att det krävs insatser utöver de resurser som myndigheten förfogar över för att kunna kommersialisera nämnda tekniker för biodrivmedelsproduktion i Sverige. Såväl etanol från cellulosa som de olika förgasningsteknikerna behöver en eller flera fullskaliga demonstrationsanläggningar och visad god drift och framtida ekonomi i dessa för att vara redo för kommersialisering. Energimyndigheten har lämnat in förslag till regeringen om alternativa finansieringslösningar för demonstration av ny teknik för förnybara drivmedel.

Näringsdepartementet meddelar att förslag om stöd till demonstrationsanläggningar m.m. även finns i Oljekommissionens slutrapport. Rapporten och remissvaren, liksom Energimyndighetens förslag utgör, enligt departementet, en del av underlaget för frågans vidare beredning.

Anläggningar för etanolframställning m.m.

Energimyndigheten påpekar att det på flera håll i Sverige finns planer på att etablera etanolframställning baserat på skogsråvara. Det är dock inte Energimyndighetens uppgift att föreslå eventuella fabrikers lokalisering. Däremot kan myndigheten medverka i diskussioner om sådana frågor, och myndigheten ansvarar för att bereda de ansökningar som kommer in.

I mars 2007 beslutade Energimyndigheten att stödja uppförandet av en testanläggning för etanolproduktion i bioenergikombinat i Härjedalen med 23,5 miljoner kronor. Energimyndighetens stöd utgör totalt 50 % av projektets kostnader. Om projektet blir lyckosamt är avsikten att på längre sikt etablera en fullskalefabrik för produktion av etanol från skogsråvara.

När det gäller pilotanläggningen för etanolframställning i Örnsköldsvik, som omnämns i motion 2006/07:N360 (s), kan konstateras att staten inte är sakägare i denna planeringsprocess, utan det är aktörer kring pilotanläggningen i Örnsköldsvik som driver frågan. Genom Energimyndigheten är staten dock involverad som mottagare av ansökningar om stöd till verksam-

heten och i diskussioner om bl.a. finansiering och rättighetsfrågor kopplade till det kunnande som tas fram. Energimyndigheten anger att den mycket stora satsning som föreslås i Örnsköldsvik är av sådan ekonomisk omfattning att den inte ryms inom ramen för Energimyndighetens nystartade etanolprogram.

Beträffande metanol, som tas upp i en av motionerna, kan nämnas att det inte finns någon produktion av biometanol för drivmedelsändamål i Sverige. Under 1970- och 1980-talen var forskningen kring metanolframställning genom förgasning betydande i Sverige men är nu inte lika omfattande. Samtidigt anger Energimyndigheten att det är själva förgasningskunskapen som är den viktiga. Ur den syntesgas som tas fram kan sedan olika bränslen (t.ex. metanol eller etanol) produceras. Internationellt anses metanol dock vara ett bränsle man inte gärna vill använda i fordonsflottan då det bl.a. ger upphov till rost i distributionssystem och motorer. En annan nackdel är att metanol är giftigare än etanol och dessutom fullständigt vattenlöslig, vilket ökar spridningsriskerna vid olyckor.

Hösten 2006 upphandlade regeringen en konsultstudie om metanol som fordonsbränsle. Slutversionen av rapporten kommer att föreligga inom kort.

Drivmedelsanläggning på Gotland

I motion 2006/07:N247 (s) förespråkas etablerandet av en etanolfabrik på Gotland, där sockerbeter ska användas som råvara. Miljö- och jordbruksutskottet behandlade i februari 2007 en motion om alternativ användning av sockerbeter, där bl.a. etanolproduktion omnämndes (bet. 2006/07:MJU7). Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning bl.a. till pågående omställning av sockerbetsproduktionen och att de areella näringarnas potential som producenter av förnybar energi bör tas till vara. Utskottet ansåg också att de frågor som togs upp i motionen kan väntas bli belysta av den särskilda utredare som har i uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi (dir. 2005:85, dir. 2006:56 och dir. 2006:131). Sockerbeter omnämns i utredningsdirektiven som en råvara för produktion av bioetanol. Utredaren ska som redan har beskrivits redovisa sitt uppdrag inom kort.

I mars 2007 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (2006/07:743) från den här aktuella motionären med samma innebörd som den motion som behandlas i detta avsnitt. Statsrådet hänvisade då bl.a. till att Oljekommissionens rapport är ute på remiss till den 21 maj 2007. Tillsammans med bl.a. redovisningen från den tidigare nämnda utredningen om jordbrukets roll som bioenergiproducent kommer remissvaren att vara en del i underlaget för regeringens fortsatta arbete.

Vidare framhöll näringsministern att det inom ramen för Sveriges omstruktureringsprogram för sockersektorn går att få ett stöd för investeringar. Projekt kring bioenergi, som exempelvis en anläggning för produk-

tion av bioetanol kan, enligt statsrådet, därmed övervägas. Det är emellertid länsstyrelsen som avgör vilka projekt som kan få del av detta stöd.

Näringsministern erinrade även om att Energimyndigheten stöder FoU och demonstration av ny teknik på energiområdet. I den mån en anläggning för produktion av biodrivmedel innehåller teknikutvecklingssteg kan det därmed även finnas möjligheter inom energiforskningsprogrammet. Beslut i sådana stödfrågor fattas av Energimyndigheten. Sammantaget ansåg statsrådet att det finns ett ramverk för investeringar av den typ som efterfrågades av frågeställaren såväl på Gotland som i resten av landet.

Om satsningar på vätgas

Med anledning av det som sägs om satsningar på vätgas i motion 2006/07: N354 (s) kan nämnas att omfattande, grundläggande forskning kring vätgasproduktion från solljus och vatten bedrivs inom ett av Energimyndigheten finansierat projekt som omfattar dels artificiell fotosyntes, dels vätgasproduktion med hjälp av mikroorganismer. Sverige medverkar vidare i forskningsprojekt inom EU rörande syntesgas från biomassa (Chrisgas; se nästföljande avsnitt) respektive vätgasproduktion och bränsleceller (bl.a. inom ramen för Hydrogen och Fuel Cell Technology Platform). I Västra Götaland finns ETC Battery and Fuel Cells Sweden AB som bl.a. arbetar med vätgas och bränsleceller. ETC har fått visst stöd genom Energimyndigheten.

Enligt Näringsdepartementet finns det för närvarande inga planer på att utveckla en specifik vätgasstrategi för Sverige. Det finns inte heller planer på att utpeka ett nationellt centrum för detta ändamål. Inom Energimyndighetens satsningar på FoU kring ny förnybar och effektiv energiteknik, bedöms insatser kring vätgas och bränsleceller i konkurrens med övriga områden och tekniker. Energimyndigheten anser inte att det finns skäl att satsa betydande statliga resurser på att skapa ett nationellt centrum med den mycket omfattande verksamhet som föreslås i motion 2006/07:N354 (s).

Om priset på etanol m.m.

I november 2006 besvarade miljöminister Andreas Carlgren en fråga (2006/07:107) från Ameer Sachet (s) om vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att de som har valt att köra på förnybara drivmedel, t.ex. etanol, ska få lägre kostnad per kilometer jämfört med fossila bränslen.

Miljöministern konstaterade bl.a. att den fria konkurrensen på området gör att det inte går att påverka tillfälliga prisförändringar på den internationella drivmedelsmarknaden genom beskattning. Vidare anförde han att en av de viktigaste åtgärderna i sammanhanget är att ytterligare stimulera utvecklingen av andra generationens förnybara drivmedel. Produktionskostnaderna för dessa drivmedel väntas bli lägre än första generationens när produktionstekniken väl är utvecklad. Detta kommer även att påverka pro-

duktionskostnaderna och därmed slutpriset för konsumenterna. I väntan på den andra generationens drivmedel planeras ökad konventionell etanolproduktion i Sverige. Denna expansion bör, enligt statsrådet, kunna medföra en ökad konkurrens och därmed lägre priser på etanolen.

Utskottets ställningstagande

Transportsektorn svarar för en anseelig mängd av fossilbränsleanvändningen i såväl Sverige som övriga västvärlden. Ett framgångsrikt klimatarbete förutsätter därför omfattande insatser för att stimulera framväxten av alternativa drivmedel som kan konkurrera med de fossilbränslebaserade både när det gäller effekt och produktionskostnader.

Mot denna bakgrund är det, enligt utskottets uppfattning, positivt att Europeiska rådet i mars 2007 slog fast ett bindande mål för transportsektorns bibränsleanvändning samt att det underströk betydelsen av fler demonstrationsprojekt för produktion av andra generationens drivmedel.

I Sverige pågår flera satsningar – bl.a. med stöd av Energimyndigheten – för att ta fram alternativa drivmedel, däribland satsningar på att utvinna etanol ur skogsråvara. Utskottet har en positiv grundinställning till dessa projekt, men anser samtidigt att det inte är riksdagens uppgift att uttala sig om var i landet anläggningar för utveckling eller produktion av biodrivmedel bör lokaliseras.

Med det anförda avstyrks samtliga i avsnittet aktuella motioner.

Biogas

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om biogas. Utskottet hänvisar bl.a. till redan pågående satsningar på FoU och demonstration med koppling till biogasområdet samt till att projekt med biogasanvändning kan få stöd genom den i den ekonomiska vårpropositionen aviserade satsningen på miljö- och energiteknik.

Jämför reservation 8 (mp).

Motionerna

En fortsatt utveckling av alternativa energislag kräver fortlöpande forskning, sägs det i motion 2006/07:N219 (c). Motionärerna efterfrågar ett utvecklingsprogram i syfte att utveckla biogasproduktionen, såväl småskaligt som i större skala.

I motion 2006/07:N222 (c) beskrivs det s.k. Chrisgasprojektet (Clean Hydrogen-Rich Synthesis Gas). Detta forskningsprojekt har som syfte att utveckla metoder och teknik för tillverkning av syntesgas från biomassa som kan användas för produktion av fordonsbränsle. I Värnamo finns den

anläggning för förgasning av biobränslen som har en mycket central roll i Chrisgasprojektet. EU stöder projektet med 85 miljoner kronor och den svenska Energimyndigheten med 75 miljoner kronor. Motionären framhåller att det kommer att behövas ytterligare omkring 250 miljoner kronor för att man ska kunna färdigställa anläggningen, och ärendet bereds för närvarande av Energimyndigheten.

Sverige ska bli först i världen att anta ett nationellt biogasprogram som täcker såväl anläggningar som tankställen och fordonsstöd, anför det i motion 2006/07:T359 (mp). En extern utredare bör därför utarbeta ett program som syftar till att ta till vara den potential till biogasproduktion som finns i landet.

Även i Miljöpartiets partimotion 2006/07: MJ391 efterlyses ett nationellt biogasprogram. En delegation bör få i uppdrag att utarbeta ett sådant program. En satsning på biogas bör bl.a. omfatta utveckling, demonstration och kommersialisering av t.ex. storskalig biogasproduktion från gödsel, halm, livsmedelsrester etc. samt för distribution av biogas. Med hänsyn till de stora summor det är fråga om, kan man även överväga investeringar i andra icke-etanolbränslen, från svartlutsförgasning eller biobränsleförgasning.

Gaskombitekniken, dvs. gas- och kondensurbin, har utvecklats snabbt och kan med fossilgasdrift ge ett elutbyte på 60 % av insatt bränsle, framhålls det i motion 2006/07:N344 (mp). Motionärerna betonar att samma teknik även kan användas för förgasning av biobränsle. Gasen kan då ersätta naturgas i ett befintligt kraftvärmeverk eller användas för att framställa olika biodrivmedel. När tekniken är demonstrerad kan efterfrågan, enligt motionärerna, bli mycket stor. Problemet med att bygga en demonstrationsanläggning är att anläggningen ofta visar sig ha väsentligt lägre tillgänglighet än väntat under de första åren. En garanti kan därför behöva tecknas under år 2007, men eventuella utbetalningar ligger flera år framåt.

Vissa kompletterande uppgifter

Vad är biogas?

Biogas framställs genom nedbrytning av organiskt material i syrefri miljö, t.ex. vid behandling av avloppsslam eller organiskt avfall i avfallsanläggningar. Viss produktion sker även vid deponier. I några anläggningar blandar man i jordbruksråvara, som vallväxter, eller avfall från livsmedelsindustrier.

Om ett nationellt biogasprogram

I budgetpropositionen för år 2007 konstaterade regeringen att insatserna på området avfallsbränslen (inklusive biogas) syftar till att åstadkomma en resurs- och miljömässigt hållbar energiutvinning ur avfall och inriktas på såväl förbränning som biogasproduktion och andra metoder för energiutvinning.

Näringsdepartementet meddelar att det i dagsläget inte pågår några diskussioner om ett nationellt biogasprogram. Departementet framhåller att biogas ingår som en komponent bland andra i de samlade insatserna kring forskning, utveckling och demonstration (FUD) på energiområdet och prioriteras på egna meriter i konkurrens med andra områden.

Energimyndighetens satsningar på biogas

Energimyndigheten har inget specifikt program inom biogasområdet i betydelsen att det finns särskilda FUD-medel för detta ändamål. Det pågår inte heller några diskussioner om att starta ett sådant program. Utvecklingen av biogasområdet sker i stället inom utvecklingsprogrammet Energigasprogrammet där biogas är en viktig del tillsammans med andra energigasarter. Satsningar som rör framställning av biogas och dess anknäring till rötningsbara avfall sker även inom programmet Waste Refinery. Dessa båda program förutsätter att de biogasprojekt som initieras också finansieras av näringslivet. FUD-projekt av mer grundläggande karaktär drivs av Energimyndigheten i form av fristående projekt.

Energimyndigheten påpekar att biogasanläggningar är kostsamma att uppföra och att svårigheter att finansiera nya anläggningar är ett hinder för utökad biogasproduktion. Det har därför blivit viktigt att i första hand satsa på stora anläggningar då små anläggningar vanligen har svårt att bära kostnader för både produktion och efterbehandling. Energimyndigheten konstaterar att kunskapsnivån på området emellertid är god liksom efterfrågan på biogas. Tillgången på rötbart material utgör inte heller något hinder för en fortsatt expansion.

Programmet för s.k. svartlutsförgasning utvärderades under år 2006. De internationella utvärderarna ansåg att den teknik som utvecklas inom programmet är överlägsen konkurrerande teknik i effektivitet och skalbarhet. En kommersialisering av tekniken i Sverige väntas därför få en betydande påverkan på elproduktionen och för produktion av förnybara bränslen för transportsektorn. Utvärderarna rekommenderade fortsatt stöd till programmet, och Energimyndigheten beslutade under år 2006 om ett treårigt FoU-program kopplat till anläggningen i Piteå.

Om biogasprojektet Chrisgas i Värnamo

I motion 2006/07:N222 (c) yrkas på fortsatt stöd till det s.k. Chrisgasprojektet i Värnamo. I november 2006 beslutade Energimyndigheten om ett villkorat stöd på 182 miljoner till Växjö universitet för att bedriva "Förgasningsprojekt i Värnamo" under perioden fram t.o.m. år 2009. Energimyndigheten är beredd att finansiera uppbyggnaden av forskningscentrumet men beslutet förutsätter att driftskostnaden på ca 70 miljoner kronor finansieras av industriintressen. Enligt Energimyndigheten pågår det för närvarande intensiv verksamhet för att få in en industripartner som kan täcka driftskostnaderna, kommersialisera de resultat som kommer från forskningsprojektet och sprida tekniken internationellt.

Satsning på miljöteknik

Ovan har regeringens satsning på miljöteknik i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 2006/07:100) omnämnts. Miljö- och energiteknik inkluderar bl.a. bioenergiproduktion och avfallshantering, vilka båda kan sägas ha tydliga kopplingar till produktion av biogas. Nämnas bör även att Sveriges miljöteknikråd (Swentec) i juni 2006 tecknade ett samarbetsavtal kring bl.a. biogas mellan Sverige och Kalifornien.

Utskottets ställningstagande

Den goda tillgången på biomassa, i form av exempelvis skogsråvara, produkter från lantbruket och olika typer av biologiskt avfall, ger goda förutsättningar för biogasproduktion i Sverige. Även kunskaperna i Sverige på förgasningsområdet bedöms vara goda, vilket ytterligare stärker utvecklingspotentialen på biogasområdet.

I några av de här aktuella motionerna begärs det riksdagsuttalanden om ett särskilt biogasprogram. Utskottet vill i det sammanhanget peka på att det redan pågår olika satsningar på FoU och demonstration med koppling till biogasområdet – om än inom ramen för program med bredare ansats än att bara studera biogas. Utskottet förutsätter dessutom att projekt med biogasanknytning kan få stöd genom den i den ekonomiska vårpropositionen aviserade satsningen på miljö- och energiteknik. Att Sveriges miljöteknikråd dessutom har visat intresse för just biogasfrågor stärker utskottet i uppfattningen att dessa frågor får nödvändig uppmärksamhet. Sammantaget är utskottets bedömning därför att det i dagsläget inte finns skäl för riksdagen att tillstyrka motionsyrkanden om ett särskilt biogasprogram.

Beträffande den motion som tar upp det s.k. Chrisgasprojektet i Värnamo kan utskottet bara konstatera att de satsningar som Energimyndigheten gjorde under förra mandatperioden har följts upp med ytterligare medel sedan den nuvarande regeringen har tillträtt. Detta uppfattar utskottet som att det finns ett fortsatt intresse från statens sida att främja utvecklingen av biogas. Utskottet när också förhoppningar om att flera andra finansierare ser biogasens potential och därför väljer att finansiera biogassatsningar som exempelvis det här aktuella Chrisgasprojektet.

Med det anförda avstyrks samtliga här behandlade motioner i berörda delar.

Naturgas

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om den gasledning som planeras utanför Gotlands kust samt om den som planeras gå från södra till mellersta Sverige. Utskottet betonar att det inte är riksdagens uppgift att, i enlighet med vad som önskas i motionerna, göra uttalanden i tillståndsärenden som prövas av regeringen.

Jämför reservationerna 9 (v) och 10 (mp).

Motionerna

En utbyggnad av naturgasnätet skulle kunna bana väg för den inhemska biogasen och därmed stärka industrins konkurrenskraft genom miljövänlig inhemsk energi, hävdas det i motion 2006/07:N278 (s). Dessutom ger själva utbyggnaden sysselsättning. Redan i dag distribueras biogas i nätet och på längre sikt kan andelen biogas bli större. Motionärerna konstaterar att ett statligt stöd till en utbyggnad av naturgasnätet inte är aktuellt, men om utbyggnaden sker på kommersiella grunder kan den bidra till såväl en tryggare energi- och elförsörjning som en ökad sysselsättning.

I Vänsterpartiets partimotion 2006/07: MJ390 framhålls att den planerade rysk-tyska gasledningen utanför Gotlands kust innebär stora risker att de miljöproblem som Östersjön redan står inför kraftigt förvärras. Därför måste Sverige göra klart att all miljöstörande verksamhet inom vår ekonomiska zon ska underkastas gällande lagstiftning för miljöprövning.

Även i Miljöpartiets partimotion 2006/07: MJ391 berörs den rysk-tyska gasledningen. Motionärerna vill att riksdagen uttalar att Sverige inte ska ansluta sig till den planerade gasledningen. Motionärerna anser också att en storskalig utbyggnad av naturgasnätet riskerar att ta marknadsandelar från biobränslen. För att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är det nödvändigt att en sådan utbyggnad inte sker. Riksdagen bör därför även uttala att föreliggande ansökan om tillstånd för första etappen av den mellanvenska gasledningen ska bedömas som en storskalig utbyggnad. Riksdagen bör även uttala att det saknas energipolitiska skäl och klimatpolitiskt utrymme för att öka ledningskapaciteten för naturgas i Sverige. Uttalandet bör vara vägledande vid beslut om nya gasledningar och vid tilldelning av utsläppsrätter.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om naturgas i Sverige

Den svenska naturgasmarknaden är förhållandevis liten med en årlig förbrukning på ca 10 TWh naturgas som uteslutande importeras från Danmark. Det svenska naturgasnätet sträcker sig längs västkusten från Trelleborg till Stenungsund, med förgreningar österut. Naturgasnätet kan på sikt möjliggöra distribution och användning av bio- och vätgas.

Naturgasmarknadspolitiken

Målet för den svenska naturgasmarknadspolitiken är att vidareutveckla gasmarknadsreformen (naturgasmarknaden öppnades den 1 juli 2005 för näringsidkare och ska vid halvårsskiftet 2007 vara helt öppen för alla kunder) så att en effektiv naturgasmarknad med verklig konkurrens kan uppnås. I budgetpropositionen för år 2007 angav regeringen att den har för avsikt att återkomma med förslag till nya mål för området vid ett senare tillfälle.

Under rubriken Politikens inriktning slog regeringen fast att naturgasen, som är ett fossilt och ändligt bränsle, kan ha betydelse under en omställningsperiod. Vidare betonade regeringen att de säkerhetspolitiska aspekterna av ett ökat naturgasberoende måste beaktas och att statligt stöd för naturgasutbyggnad inte kommer att kunna påräknas. Regeringen framhöll också att den samhälleliga bedömningen av ett naturgasprojekt görs i samband med tillståndsprövningen.

Koncession för naturgasutbyggnad

I mars 2006 gav den förra regeringen en särskild utredare (direktör Sten Kjellman) i uppdrag att komplettera El- och gasmarknadsutredningens förslag om koncession på naturgasmarknaden (SOU 2004:129). Utgångspunkt för uppdraget är de slutsatser som dras vid en analys av den nuvarande uppdelningen mellan områdeskoncession och linjekoncession på elmarknaden (dir. 2006:39). I uppdraget ingår bl.a. att närmare analysera hur koncessionen kan effektivisera en utbyggnad av naturgasnätet och hur konkurrensen på den svenska naturgasmarknaden påverkas. Utredningen ska redovisa sitt slutbetänkande senast den 20 december 2007.

Om naturgasledningen mellan Ryssland och Tyskland

Gasledningsprojektet Nord Stream ska förena Rysslands och Europas gasleveransnätverk genom en ledning via Östersjön. Projektet berör alla länder runt Östersjön, inte minst Sverige då den längsta ledningssträckan planeras genom den svenska ekonomiska zonen. En underhållsplattform planeras dessutom öster om Gotland.

Enligt den s.k. Esbokonventionen ska ett land inom vilket det planeras ett projekt som kan förorsaka betydande miljöpåverkan i ett annat land, erbjuda det berörda landet att delta i arbetet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning. Konventionen omfattar ett samrådsförfarande som ger allmänhet och myndigheter information i ett tidigt skede och möjlighet att lämna synpunkter på projektet. I Sverige har Naturvårdsverket ansvar för att lämna och ta emot underlägg enligt Esbokonventionen. Synpunkterna ska handla om vad som bör beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning och vad som saknas i det underlag som det här aktuella företaget har tagit fram. Alla länder kring Östersjön har inkommit med synpunkter på byggandet av den nu berörda gasledningen.

Det krävs tillstånd av den svenska regeringen enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln för gasledningen och enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon när det gäller plattformen. En formell ansökan om dessa tillstånd väntas inkomma senare detta år. I ansökan ska företaget bl.a. redovisa hur de konsultationer som har ägt rum i Sverige och med övriga berörda länder har hanterats i miljökonsekvensbeskrivningen. När projektörerna har inkommit med nödvändigt underlag kommer regeringen att pröva varje ansökan i enlighet med svensk lagstiftning och, i förekommande fall, internationella konventioner. Regeringen har, enligt uppgift från Näringsdepartementet, inte för avsikt att genom uttalanden på förhand föregripa dessa prövningar.

I samband med behandlingen av regeringens berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2006 (skr. 2006/07:85) avstyrkte utrikesutskottet ett motionsyrkande (mp) om den här aktuella gasledningen (bet. 2006/07:UU10). Utskottet konstaterade bl.a. att gasledningen i fråga betraktas som ett viktigt infrastrukturprojekt i EU men att detta självfallet inte innebär ett konkret godkännande av projektets genomförande. Utskottet pekade på att ett godkännande blir avhängigt av den kommande tillståndprocessen i bl.a. Sverige, där en fullständig och rättvisande miljökonsekvensbeskrivning krävs. Utrikesutskottet betonade vikten av att Sverige, liksom andra Östersjöstater, granskar projektet från miljösynpunkt enligt havsrättskonventionen, Esbokonventionen och svensk lagstiftning. Vidare framhöll utskottet att projektet, förutom miljöaspekter, även har säkerhetspolitiska aspekter. Transportleder för energi måste t.ex. kunna tryggas mot terroristangrepp och rena krigshandlingar.

Den mellansvenska gasledningen

Beträffande den s.k. mellansvenska gasledningen som nämns i motion 2006/07: MJ391 (mp) kan konstateras att Eon Gas AB har ansökt om att bygga ut gasnätet från Gislaved till Jönköping. Utbyggnaden (77 km) utgör den första av tre etapper i en planerad utbyggnad till Mellansverige. Ansökan har lämnats in till Energimarknadsinspektion som har till uppgift att bereda ärenden om koncession för naturgasledningar. Ansökan har även varit föremål för remittering till berörda kommuner, myndigheter och sak-

ägare. Inspektionen har enligt gällande regelverk överlämnat ärendet till regeringen för beslut tillsammans med sitt eget yttrande i frågan. I yttrandet tillstyrker myndigheten att koncessionen beviljas.

En ansökan om tillstånd till en naturgasledning ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Vid prövningen ska bl.a. miljöbalkens hänsynsregler och hushållningsbestämmelser tillämpas. Tillstånd får endast beviljas om anläggningen är lämplig ur allmän synpunkt. Regeringen ska således beakta en rad omständigheter, och en ingående prövning görs av de olika intressen som gör sig gällande. Berörda sakägare har bl.a. givits möjlighet att lämna synpunkter på Energimarknadsinspektionens yttrande. När skriftväxlingen är avslutad kommer ärendet att beredas vidare inom Regeringskansliet.

I januari 2007 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (2006/07:705) från Per Bolund (mp) som bl.a. berörde utbyggnaden av den mellansvenska gasledningen. Näringsministern sade då att regeringen vid sin prövning av den aktuella gasledningen kommer att göra en bedömning utifrån en rad aspekter som t.ex. närings-, energi-, miljö-, regional- och klimatpolitik. I en interpellationsdebatt i slutet av mars 2007 (prot. 2006/07:82) framhöll näringsministern att den rådande naturgaspolitiken inte ger utrymme för en storskalig introduktion av naturgas i Sverige och att nya naturgasprojekt inte får leda till en totalt sett ökad klimatpåverkan. Den samlade bedömningen och regeringens ställningstagande i ett specifikt koncessionsärende redovisas, enligt statsrådet, dock först i samband med att regeringen fattar beslut i ärendet.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet konstatera att den nuvarande regeringens inställning till naturgas i huvudsak överensstämmer med den förra regeringens. Naturgas är ett fossilt bränsle, och staten kommer inte att medverka till en storskalig utbyggnad av infrastruktur för naturgasdistribution i Sverige. I likhet med regeringen anser utskottet att naturgasanvändning endast har ett berättigande under en övergångsperiod.

Utskottet vill också erinra om att utbyggnad av gasledningar kräver tillstånd av regeringen. Vid tillståndsprövningen ska regeringen göra en avvägning mellan flera olika faktorer, däribland hur utbyggnaden förhåller sig till bestämmelser i miljöbalken och till målen för miljöpolitiken. Det är emellertid inte riksdagens uppgift att genom uttalanden försöka påverka denna lagtillämpning. Riksdagens medel är att, om den så anser befogat, ändra de lagar eller övergripande mål mot vilka prövningen görs. I det här aktuella fallet anser utskottet emellertid inte att det finns skäl att ta några initiativ med den innebörden.

Med det anförda avstyrks samtliga i avsnittet aktuella motioner.

Solenergi

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till pågående eller aviserade satsningar avslår riksdagen motionsyrkanden om främjande av solvärme.

Jämför reservation 11 (mp).

Motionen

Solvärme produceras i dag till en rimlig kostnad, hävdas det i motion 2006/07:N220 (mp). Solvärme bör därför få en större roll i vår energiförsörjningsmix. Motionären framhåller dock att det krävs tydliga politiska signaler för att industrin ska våga satsa på detta område. Det offentliga måste gå före med sitt fastighetsbestånd, och reglerna för stöd och stimulans måste vara långsiktiga. En informationskampanj från samhällets sida är också viktig för att signalen ska uppfattas av såväl företag som allmänhet. Riksdagen bör därför, enligt motionären, tydligt markera behovet av politiska signaler till stöd för investeringar inom solvärmeområdet.

Vissa kompletterande uppgifter

Statliga insatser på solvärmeområdet

Sedan juni 2000 kan man få bidrag för installation av solvärmeanläggningar i småhus, flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler. För perioden 2005–2007 beräknas 25 miljoner kronor för solvärmebidraget. Ett särskilt stöd för att främja installation av solvärme i kommersiella lokaler beräknas uppgå till 45 miljoner kronor under perioden 2007–2010. Solvärmebidraget har medverkat till att försäljningen av s.k. glasade solfångare har ökat med i genomsnitt 20 % per år.

Energimyndigheten har även träffat en överenskommelse med Svenska solenergiföreningen om olika insatser för att främja bransch- och marknadsutvecklingen.

I den ekonomiska vårpropositionen konstaterar regeringen att en förlängning av solvärmestödet för bostadshus och bostadsanknutna lokaler bör ske för perioden 2008–2010. För att klara en förväntad tillströmning av ansökningar under år 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor under innevarande år. För år 2008 ökas anslaget med 12 miljoner kronor och för åren 2009 och 2010 med 14 miljoner kronor per år.

I sin årsredovisning för år 2006 anger Energimyndigheten att kostnaderna för de mest utvecklade energikällorna som bl.a. solkraft fortfarande är för höga för ett genombrott på marknaden. Myndigheten prioriterar därför forskning om effektivare solceller med låg tillverkningskostnad för att det på sikt ska kunna bli lönsamt att producera sole i stor skala. Behovet av demonstrationsanläggningar anges också vara stort på solenergiområdet.

Utskottets ställningstagande

Solenergi i form av solvärme och solet kommer sannolikt att vara en av flera viktiga variabler i ett hållbart framtida energisystem. Utskottet anser att regeringens förslag om att förlänga det s.k. solvärmestödet bör kunna uppfattas som en sådan politisk signal om solenergens betydelse som efterfrågas i motion 2006/07:N220 (mp). Därutöver bör regeringens förslag i den ekonomiska vårpropositionen om en satsning på miljöteknik kunna innefatta satsningar på solenergiområdet.

Utskottet vill också, i likhet med Energimyndigheten, framhålla betydelsen av att FoU-insatser på solenergiområdet inriktas på att få fram system där kostnaderna för att producera solenergianläggningar kan minska och att solenergens förutsättningar att kunna konkurrera med annan energiproduktion därmed ökar. En framgångsrik utveckling på detta område kan innebära att svenskutvecklad och svenskproducerad solenergiteknik ersätter fossilbränslebaserad energiteknik i såväl Sverige som länder med gynnsammare solförhållanden. Klimatproblemens globala karaktär gör att det är av mindre betydelse var solenergin utvinns så länge den bidrar till att minska utsläppen av växthusgasar.

Beträffande en informationskampanj om solvärme hänvisar utskottet till det samarbete som finns mellan Energimyndigheten och Svenska solenergiföreningen. Utfallet av detta arbete bör kunna ge ett värdefullt underlag för att bedöma det eventuella behovet av en mer omfattande informations-satsning.

Motion 2006/07:N220 (mp) avstyrks i berörda delar.

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om lokaliseringen av ett nationellt vindkraftscentrum samt om tillverkning av vindkraftskomponenter. Utskottet hänvisar bl.a. till att frågan om centrumets lokalisering för närvarande bereds inom Regeringskansliet och till pågående analys av den svenska vindkraftsindustrin. Vidare påpekar utskottet att elcertifikatssystemet är det huvudsakliga ekonomiska styrmedlet för att stimulera utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

Jämför reservationerna 12 (s) och 13 (mp).

Motionerna

I en proposition om vindkraft som lades fram våren 2006 (prop. 2005/06:143) sades det bl.a. att ett nationellt centrum för vindbruk ska skapas, erinras det om i motion 2006/07:N325 (s). Motionären påpekar att det finns ett centrum för vindkraftsinformation vid Högskolan på Gotland och att det enkelt kan omvandlas till ett nationellt centrum för vindbruk.

I motion 2006/07:N236 (m) anförs att tillverkningen av komponenter till vindkraftsindustrin inte har fått fäste i Sverige. För att skapa en slagkraftig svensk sådan tillverkning behövs det, enligt motionären, att förutsättningarna för svensk samverkan mellan komponenttillverkare ses över.

Samordnad upphandling borde användas på vindkraftsområdet, föreslås det i motion 2006/07:N218 (mp). Genom att uppträda som en långsiktig kund med ambitioner att investera i vindkraft under många år skapar man stabila förutsättningar som gör att fler vågar satsa. Modellen med intresseföreningar eller lokala bolag som äger och driver vindkraftverk bör, enligt motionärerna, stödjas inom ramen för en samordnad upphandling. För att sådana föreningar ska kunna delta i en samordnad upphandling kan det vara nödvändigt att staten utvecklar särskilda creditsystem för vindkraft.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med att riksdagen behandlade den nyssnämnda propositionen om vindkraft (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21) avstyrktes ett motionsyrkande liknande det nu aktuella om samordnad upphandling av vindkraftverk. Beträffande just samordnad upphandling liksom olika typer av ekonomiska stöd samt investeringslån, betonade utskottet att elcertifikatssystemet är det huvudsakliga ekonomiska styrmedlet för vindkraftsutbyggnad.

Vindkraftscentrumets lokalisering

Med anledning av vad som anförs i motion 2006/07:N325 (s) om lokaliseringen av ett nationellt vindkraftscentrum kan nämnas att riksdagen avlog en liknande motion i anslutning till behandlingen av den nämnda propositionen (bet. 2005/06:NU21). Utskottet anförde då att lokaliseringen av det aviserade centrumet inte är en fråga för riksdagen att uttala sig om.

I oktober 2006 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (2006/07:34) om vindkraftscentrumets lokalisering ställd av här aktuell motionär. Näringsministern framhöll att ett lokaliseringsbeslut måste föregås av en analys av vilka uppgifter ett vindkraftscentrum lämpligen kan hantera och vilka platser som kan vara aktuella.

Energimyndigheten fick i regleringsbrevet för år 2007 i uppdrag att utarbeta förslag till utformning av ett nationellt centrum för vindbruk. Uppdraget redovisades i mars 2007, och myndigheten förordade att Energimyndig-

heten blir det aviserade centrumet. Enligt uppgift från Näringsdepartementet kan ett besked om utformningen av ett nationellt centrum för vindbruk väntas tidigast i höstens budgetproposition.

Allmänt om tillverkning av vindkraftskomponenter i Sverige

Av Energimyndighetens årsredovisning för år 2006 framgår att Sverige saknar betydande tillverkning av vindkraftverk men att det däremot finns en framgångsrik produktion av komponenter som t.ex. torn, lager, elkompneter och gjutna detaljer. Enligt Energimyndighetens bedömningar har vindkraftskomponentindustrin stora möjligheter att växa i takt med den kraftiga utbyggnad som nu sker på vindkraftsområdet.

Enligt branschorganisationen Vindkraftsleverantörerna i Sverige råder det i dagsläget stor brist på samtliga komponenter för vindkraftverk – från elektronik, IT och kommunikation till polymerteknik (vingar) och tunga industrivaror (torn, maskinbäddar, axlar etc.). Organisationerna anser att Sverige har mycket god kompetens inom samtliga dessa områden och dessutom tillgång till arbetskraft, industrier och lokaler som är lämpliga för tillverkning av de komponenter där det råder brist. Vindkraftsleverantörerna efterlyser emellertid en genomgång av vilka de riktigt trånga sektorerna är och en analys av vilka av dessa som är lämpliga för svensk industri.

Insatser för utveckling av vindkraftsteknik

Som nationell expertmyndighet ska Energimyndigheten vara pådrivande i det nationella arbetet med att främja vindkraften. Genom forskning, utveckling och demonstration (FUD) ska myndigheten skapa förutsättningar för en storskalig expansion av vindkraften.

I 2002 års energipolitiska beslut (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02: NU17) föreslogs tre särskilda åtgärder för stöd av vindkraftsutbyggnad. Ett av dessa var ett stöd till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskalig vindkraft. Totalt avsattes 350 miljoner kronor under en femårsperiod från den 1 januari 2003. Genom riksdagens beslut att anta den tidigare nämnda vindkraftspropositionen (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06: NU21) lades riktlinjer fast för ytterligare en programperiod inom en ram om 350 miljoner kronor under åren 2008–2012. Inom detta program kan stöd erhållas för delar av vindkraftsinvesteringar som omfattar ny inte fullt kommersiell teknik men som driver utvecklingen framåt genom demonstration och kunskapsuppbyggnad. I propositionen redovisade den förra regeringen sin bedömning avseende forskning om vindkraft. Regeringen framhöll vikten av att kunskapsuppbyggnaden bl.a. inriktas på industriell utveckling och tillverkning av såväl komponenter som vindkraftverk.

Energimyndigheten driver forskningsprogrammet Vindval och beslutade i december 2005 om stöd till forskningsprogrammet Vindforsk II. Programmet omfattar ca 45 miljoner kronor för perioden 2006–2008. Forskning och stöd för demonstration av komponenter ingår inte i programmet men komponentutveckling stöds i stället i separata projekt.

Avslutningsvis kan nämnas att det inte har genomförts någon samordnad teknikupphandling på vindkraftsområdet.

Planeringsstöd och översyn av planeringsmålet för vindkraft m.m.

Planeringsmålet för vindkraft är en årlig produktionskapacitet på 10 TWh till år 2015. I regleringsbrevet för år 2007 gavs Energimyndigheten i uppdrag att utarbeta förslag till ett nytt nationellt planeringsmål för vindkraft till år 2020. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2007.

I april 2007 beslutade regeringen att införa ett planeringsstöd för att underlätta utbyggnaden av vindkraft i Sverige. Stödet riktar sig till kommuner, länsstyrelser och kommunala samverkansorgan och omfattar 30 miljoner kronor om året under två år.

Vidare bör nämnas att Energimyndigheten tillsammans med SCB och branschen har påbörjat ett arbete med att, i linje med vad som efterfrågas av Vindkraftsleverantörerna, göra en närmare kartläggning av den svenska vindkraftsindustrin.

Utskottets ställningstagande

Vindkraften har sedan länge haft en naturlig roll i flera europeiska länders energiförsörjning. Nu har utvecklingen på vindkraftsområdet även tagit rejäl fart i Sverige. Det gäller inte bara att vindkraftverk anläggs utan även att flera svenska och utländska företag väljer att tillverka vindkraftskomponenter i Sverige. För att ytterligare kunna stimulera denna utveckling på ett effektivt sätt är det, enligt utskottets uppfattning, klokt att göra en kartläggning av branschen av det slag som Vindkraftsleverantörerna, SCB och Energimyndigheten har påbörjat. Ett riksdagsuttalande av den innebörd som föreslås i motion 2006/07:N236 (m) kan därför inte anses vara nödvändigt. Utskottet avstyrker därför nyssnämnda motion.

Vindkraftens utveckling kommer även att kunna stimuleras ytterligare genom det särskilda vindkraftscentrum som ska etableras. Frågan om lokaliseringen av detta centrum bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet förutsätter att regeringen slutligen tar ställning för den lokalisering som bäst gynnar möjligheterna att ta vindkraftens potential till vara. Utskottet finner därför ingen anledning att göra några särskilda uttalanden om vindkraftscentrumets lokalisering enligt önskemålen i motion 2006/07:N325 (s).

Beträffande samordnad upphandling och ett särskilt creditsystem för vindkraftsetableringar, som tas upp i motion 2006/07:N218 (mp), hänvisar utskottet till sina tidigare uttalanden på detta område, dvs. att elcertifikatsystemet är det huvudsakliga ekonomiska styrmedlet för att stimulera vindkraftsutbyggnad. Den positiva utvecklingen på vindkraftsområdet och det nyligen införda planeringsstödet för att underlätta utbyggnaden av vindkraft i Sverige gör dessutom att behovet av ytterligare styrmedel i dagsläget kan anses vara litet. Motionen avstyrks.

Vattenkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om vattenkraftsutbyggnad. Utskottet finner inga skäl att ändra de regelverk som begränsar eventuell vattenkraftsutbyggnad. Det finns, enligt utskottet, inte heller tillräckliga motiv för riksdagen att göra några uttalanden i syfte att påskynda pågående modernisering av befintliga vattenkraftverk.

Jämför reservation 14 (mp).

Motionerna

För att säkerställa fortsatt gott resursutnyttjande av befintlig vattenkraft gäller det att hitta bra och miljömässigt riktiga produktionsökningar, hävdas det i motion 2006/07:N349 (s). Det kan handla om omprövning av vattendomar där hänsyn tas till både naturintressen och behovet av en effektivare energiutvinning. Motionärerna vill ha långsiktighet vid både investeringar och reinvesteringar i vattenkraften, och då behöver spelreglerna vara hållbara över tiden. De anser att det är viktigt att vattenkraften lyfts fram vid den fortsatta energiomställningen i vårt land.

Vattenkraftsproduktionen måste utvecklas och regelverket kring vattenkraften måste underlätta ökad produktion, anføres det i motion 2006/07:N266 (m). Sveriges ambition borde vara att öka produktionen av el från vattenkraft genom effektivisering av vattenkraften i utbyggda vattendrag.

Småskalig energiproduktion har fördelen att produktionen i flera fall kommer närmare konsumenten och att nätförlusten därmed minskas, konstateras det i motion 2006/07:N291 (kd). Den småskaliga energiverksamheten bidrar även till att skapa arbetstillfällen i regioner som är hårt drabbade av utflyttning och kan även ha fördelar ur beredskapssynpunkt. Genom att rusta upp små vattenkraftverk i glesbygdsområden och dessutom bygga en del miljöanpassade nya anläggningar kan det årliga bidraget från denna typ av småskalig vattenkraft öka från 1,7 till ca 4 TWh. Nationalälvarna och övriga älvsträckor som riksdagen har undantagit från utbyggnad ska enligt motionären dock skyddas även fortsättningsvis.

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om vattenkraften i Sverige

I dag finns drygt 700 vattenkraftverk i Sverige med högre effekt än 1,5 MW. Dessa kraftverk svarar för ca 98 % av den totala elproduktionen från vattenkraften. Resterande kraft produceras i ca 1 200 vattenkraftverk med en effekt lägre än 1,5 MW.

Elcertifikat för småskalig vattenkraft

I juni 2006 beslutade riksdagen om vissa justeringar av det s.k. elcertifikatssystemet (prop. 2005/06:154, bet. 2005/06:NU17). Innebörden var bl.a. att systemet har förlängts till år 2030 och att målet för produktion av förnybar el höjts till 17 TWh till år 2016. I budgetpropositionen för år 2007 föreslog regeringen en lagändring som innebär att småskalig vattenkraft ska berättiga till elcertifikat även efter år 2012. Regeringen framhöll bl.a. att en grundprincip för elcertifikatssystemet är att olika förnybara energikällor ska konkurrera med varandra så att den mest kostnadseffektiva elproduktionen byggs först. Enligt regeringen är det därför principiellt felaktigt att utesluta den småskaliga vattenkraften från systemet.

Regeringen konstaterade också att all utbyggnad av vattenkraft ska vara föremål för miljö- och säkerhetsprovning enligt gällande lagar. Stor hänsyn ska då tas till rekreations-, turism- och naturskyddsintressen. Regeringen menade att en eventuell utbyggnad av vattenkraft ska prövas enligt gällande lagstiftning och inte styras indirekt genom att den småskaliga vattenkraften undantagits från elcertifikatssystemet. Regeringen noterade också att Energimyndigheten har gjort bedömningen att den årliga vattenkraftsproduktionen totalt kan öka med 0,75 TWh till år 2015. Detta kommer främst att ske genom en uppgradering av storskaliga anläggningar.

Vid sin behandling av frågan konstaterade näringsutskottet, i likhet med regeringen, att det beslut som riksdagen fattade våren 2006 om att utesluta den småskaliga vattenkraften från systemet var principiellt felaktigt (bet. 2006/07:NU3). Utskottet ansåg därför att regeringens förslag var befogat. Enligt utskottets mening kommer vattenkraften även i framtiden att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. De stora möjligheterna att effektivisera befintliga vattenkraftverk och bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatssystemet bör därför tas till vara. Samtidigt underströk utskottet vikten av att de fyra outbyggda huvudälvarna bevaras. Liksom regeringen hade framhållit i förslaget betonade utskottet att all eventuell vattenkraftsutbyggnad ska miljöprövas enligt gällande lagar. Genom miljöprovningen kan de uppställda miljöpolitiska målsättningarna upprätthållas och skyddsvärda vattendrag bevaras.

Under beredningen uppmärksammade utskottet att elcertifikatssystemet eventuellt kan ha vissa oönskade effekter för miljöprovningarna rörande vattenkraftsanläggningar. Miljööverdomstolen lämnade i en dom i juni 2005 tillstånd till byggandet av vattenkraftverk i Ljungaån. Vid domstolens bedömning av värdet av den producerade vattenkraften beaktades de ekonomiska effekterna av införandet av elcertifikatssystemet. Domen överklagades till Högsta domstolen som meddelade provningstillstånd i januari 2006. Dom i ärendet väntas senare under innevarande år.

Då ärendet inte var avgjort hösten 2006 gick det, enligt utskottet, inte att då klarlägga effekterna av elcertifikatssystemet vid dessa prövningar. Utskottet förutsatte emellertid att regeringen noga följer hur miljöprövningen av småskalig vattenkraft utvecklas. I tre reservationer (s; v; mp) avstyrktes regeringens förslag till justeringar av elcertifikatssystemet.

Vattenkraftsanläggningar moderniseras

Delvis som en följd av elcertifikatssystemet har ett omfattande förnyelsearbete påbörjats i befintliga vattenkraftsanläggningar. Reinvesteringarna omfattar bl.a. byte eller renovering av turbiner, generatorer och transformatorer. Gemensamt för åtgärderna är att verkningsgraden ökar i den del som byts ut eller renoveras.

Utskottets ställningstagande

Vattenkraftens betydelse för den svenska elförsörjningen är oomtvistad, och den kommer även att ha en central roll under överskådlig tid. Utskottets grundläggande inställning är att det regelverk som omgärdar fortsatta vattenkraftsexploateringar är bra. Detta regelverk ska bl.a. säkerställa att en utbyggnad av vattenkraften görs på ett hållbart sätt. Utskottet ser i dagsläget inga skäl till att, som föreslås i några av de här aktuella motionerna, föreslå några förändringar av regelverket i syfte att ytterligare underlätta för en fortsatt utbyggnad av vattenkraften.

Utskottet vill även peka på att elcertifikatssystemet bidrar till att driva fram den modernisering av befintliga vattenkraftsanläggningar som pågår för närvarande och som bl.a. syftar till att öka elproduktionen. Några riksdagsuttalanden för att ytterligare påskynda dessa reinvesteringar kan inte anses vara påkallade.

Avslutningsvis vill utskottet, liksom det har gjort tidigare, framhålla vikten av att regeringen följer den pågående prövningen i Högsta domstolen av hur nyttan av elcertifikat har vägts in vid ett beslut om att bevilja tillstånd till en vattenkraftsanläggning. Utfallet av denna prövning kan ge närmare vägledning om behovet av eventuella justeringar av regelverket.

Samtliga i avsnittet berörda motioner avstyrks.

Fjärrvärme

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning bl.a. till att förslag om att stärka fjärrvärmekonsumenternas ställning kan väntas i den kommande fjärrvärmepropositionen avslår riksdagen motioner om prisregleringar på fjärrvärmeområdet.

Jämför reservation 15 (mp).

Motionerna

Avgiften för fjärrvärme har på vissa platser ökat med upp till 50 % på fem år, konstateras det i motion 2006/07:N334 (s). Fjärrvärme är det enda monopollet med s.k. fri prissättning, och motionärerna anser att regeringen snarast bör införa en prisreglering på fjärrvärmeområdet.

Fjärrvärme är ofta en effektiv värmekälla med stora fördelar från miljösynpunkt, framhålls det i motion 2006/07:N257 (mp). Fjärrvärmeutredningen har lämnat ett antal förslag till att bättre skydda kunder mot oskälig prissättning. Dessa förslag har dock dömts ut som otillräckliga av både Energimyndigheten och Konkurrensverket. I stället krävs det en statlig prisreglering, anser motionären. Vidare anser han att det finns fördelar med olika typer av aktörer på området och att möjligheten för flera leverantörer att leverera via de nät som finns utbyggda därför bör beaktas. Regeringen bör, enligt motionärens uppfattning, utreda och föreslå regelverk för att möjliggöra att flera leverantörer kan nå kunderna med sina tjänster oavsett vem som är nätägare. Modeller för redovisning av nätägarens kostnader skilda från värmeleverantörens intressen måste då tas fram.

Motionären anser att en viktig utgångspunkt för den föreslagna prisregleringen bör vara att fjärrvärmens miljöfördelar tas till vara på både kort och lång sikt. Utformningen av en prisreglering bör bl.a. beakta leverantörernas legitima behov av ett överskott för att bygga upp resurser för underhåll, utbyggnad och andra investeringar men också behovet av att skydda fjärrvärmekonsumenterna från starka leverantörer. Helägda mindre kommunala fjärrvärmeleverantörer har oftast intressen som väl sammanfaller med sina kunders, vilket gör behovet av reglering mindre. Prisregleringens fokus bör, enligt motionärens uppfattning, därför vara de större kommersiellt inriktade bolagen, oavsett deras ägarform.

Vissa kompletterande uppgifter

Om fjärrvärme och värmemarknadspolitikens inriktning

Fjärrvärme är den vanligaste formen av uppvärmning i Sverige, och omkring hälften av all uppvärmning av bostäder och lokaler sker med fjärrvärme. Majoriteten av alla fjärrvärmeföretag ägs av kommuner, men det privata ägandet har ökat under 2000-talet.

Den svenska fjärrvärmemarknaden är i huvudsak oreglerad med fri prissättning. Under 2000-talet har priset på fjärrvärme stigit betydligt mer än konsumentprisindex även om prisökningarna på fjärrvärme i allmänhet har varit avsevärt lägre än de på el och olja.

I budgetpropositionen för år 2007 meddelade regeringen att politiken på värmemarknadsområdet i huvudsak bör bygga på en fungerande konkurrens mellan olika uppvärmningsalternativ och generellt verkande ekonomiska styrmedel. Regeringen ansåg att selektiva bidrag och teknikberoende bestämmelser bör undvikas så långt möjligt.

Energimarknadsinspektionen och fjärrvärmemarknaden

Energimarknadsinspektionen har i uppgift att redovisa väsentliga insatser för att öka genomlysningen av värmemarknaderna, särskilt avseende fjärrvärmemarknaderna. Inspektionen har även i uppdrag att analysera utvecklingen på värmemarknaderna, särskilt i fjärrvärmesektorn, i relation till konkurrerande alternativ med avseende på priser, konkurrens och miljö. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2007.

I Energimarknadsinspektionens årsrapport från januari 2007 görs den samlade bedömningen att det behövs en utökad reglering av fjärrvärmemarknaden för att skydda kunderna mot oskäligen prissättning och för att skapa ett långsiktigt förtroende hos kunderna för fjärrvärme som produkt. Då fjärrvärmen har en central energipolitisk roll för att skapa ett uthålligt energisystem med låga koldioxidutsläpp, anser inspektionen att det är av stor vikt att kunderna har förtroende för fjärrvärme som uppvärmningsform och att fjärrvärmeföretagen har en skäligen prissättning.

I november 2006 bemyndigade regeringen Energimarknadsinspektionen att fr.o.m. år 2008 kräva in särredovisning i form av årsrapporter från alla företag som bedriver fjärrvärmeverksamhet. Inspektionen anser att detta krav är ett viktigt första steg för att öka genomlysningen av fjärrvärmemarknaden och därmed skydda kunderna mot oskäligen prissättning.

Fjärrvärmeutredningens förslag

Den förra regeringens särskilde utredare (verkställande direktören Bengt Owe Birgersson) har lämnat förslag till ett stärkt kundskydd för fjärrvärmekunderna och en utökad pristillsyn på fjärrvärmemarknaden (se SOU 2004:136 och SOU 2005:33). En av utredarens slutsatser var att det är angeläget att så långt som möjligt undvika att falla tillbaka på traditionella prisregleringsmetoder.

I anslutning till behandlingen våren 2006 av propositionen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel m.m. avstyrkte näringsutskottet motionsyrkanden liknande de här aktuella om prisreglering på fjärrvärme (prop. 2005/06:83, bet. 2005/06:NU15). Utskottet hänvisade bl.a. till att Fjärrvärmeutredningens förslag till ökad kundtrygghet var under beredning inom Regeringskansliet. Då den dåvarande regeringens avsikt dessutom var att lämna en fjärrvärme proposition till riksdagen under år 2006 såg utskottet inget skäl för riksdagen att tillmötesgå de nämnda motionsyrkandena.

Ny fjärrvärmelag

I budgetpropositionen för år 2007 meddelade regeringen att Fjärrvärmeutredningens förslag var under fortsatt beredning inom Regeringskansliet. Vidare angavs det att regeringen hade för avsikt att återkomma med förslag för att öka genomlysningen och stärka konsumenternas ställning på värmemarknaden.

Av regeringens propositionsförteckning framgår det att en ny fjärrvärmelag är aviserad till september 2007. Enligt uppgift från Näringsdepartementet i april 2007 pågår beredning av nämnd proposition med ambition att lämna den till riksdagen enligt nyssnämnd plan. Propositionens inriktning och hanteringen av Fjärrvärmeutredningens förslag kommer att framgå av den lagrådsremiss som förbereds inom departementet. Planen är att lagrådsremissen ska kunna presenteras före sommaren innevarande år.

Utskottets ställningstagande

Prisutvecklingen på fjärrvärme och fjärrvärmekundernas situation har uppmärksamats på senare år. Åtgärder för att stärka kundernas situation har bl.a. vidtagits genom att krav har införts på särredovisning av fjärrvärmeverksamhet. Ytterligare åtgärder med detta syfte har föreslagits av Fjärrvärmeutredningen, och frågor med anknytning till området utreds också för närvarande av Energimarknadsinspektionen.

Utskottet konstaterar också att regeringen har för avsikt att överlämna en fjärrvärme proposition till riksdagen hösten 2007 där bl.a. Fjärrvärmeutredningens förslag kommer att behandlas. Kund- och prisfrågor kan väntas ha en central plats i denna proposition. Enligt utskottets uppfattning ger inte här aktuella motionsyrkanden skäl för riksdagen att genom ett uttalande föregripa innehållet i den kommande propositionen. Med det anförda avstyrks samtliga i avsnittet aktuella motioner.

Oleokemiska produkter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om den s.k. oleokemiska industrins råvaruförsörjning. Utskottet hänvisar bl.a. till att frågan om en tilltagande råvarukonkurrens mellan bioenergisektorn och vissa industrisektorer redan har uppmärksammats. Vidare väntas frågan komma att belysas ytterligare i det fortsatta arbetet med att ta fram ett ramdirektiv för energi.

Motionen

I motion 2006/07:N204 (m) konstateras att vegetabiliskt och animaliskt fett är förnybara råvaror som omfattas av definitionen för biomassa och som kan användas för framställning av olika typer av förnybar energi. Biomassan som utnyttjas för energiframställning kan också användas för tillverkning av råvaror för bl.a. kemisk industri. Efter vidareförädling används dessa s.k. oleokemiska produkter bl.a. vid tillverkning av papper, tvål och tvättmedel, kosmetik, läkemedel, plast, gummi, ljus, foder, livsmedel m.fl. De oleokemiska produkterna kan ersättas med syntetiskt framställda produkter från petroleum.

I Sverige finns ett antal industrier som är beroende av de råvaror som faller under begreppet biobränslen. De styrmedel som i dag finns gör, enligt motionären, att det i många fall är mera lönsamt att omvandla dessa råvaror till energi än att förädla dem till konsumentprodukter och insatsvaror i bl.a. livsmedels- och läkemedelsindustri. Motionären anser att det inte kan vara vare sig samhällsekonomiskt lämpligt eller miljövänligt att förbruka dessa förnybara råvaror som bränsle och i stället använda produkter från petroleum som utgångsråvara i den kemiska industrin.

Vissa kompletterande uppgifter

Elcertifikat och andra styrmedel

Vilka biobränslen som berättigar till elcertifikat regleras i förordningen (2003:120) om elcertifikat. Regleringen av vilka bränslen som omfattas följer bl.a. av att EU:s medlemsstater ska följa den gällande gemenskapslagstiftningen om avfallshantering, när de använder avfall som energikälla. Beträffande animaliskt fett och vegetabiliskt fettavfall från livsmedelssektorn erhålls elcertifikat endast om framställningen sker via förgasning med hjälp av mikroorganismer. Annan teknik eller förgasning utan mikroorganismer berättigar inte till elcertifikat.

Energimyndigheten har i en skrivelse till regeringen understrukt behovet av att utveckla och tydliggöra förordningen i fråga om ett antal vegetabiliska oljor och fasta bränslen. Plast- & Kemiföretagen har påpekat

att det finns viktiga industrigrenar som i sina tillverkningsprocesser är beroende av råvaror som faller under begreppet biobränslen och att certifikatsystemet främjar att sådana råvaror eldas upp i stället för att förädlas.

I den s.k. BRAS-utredningens slutbetänkande från juli 2005 (SOU 2005:64) behandlades frågan om avfall och elcertifikat. Enligt utredningen bör förordningen om elcertifikat kompletteras så att animaliska biprodukter (kategorierna 1 och 2) ska berättiga till elcertifikat. I förra årets proposition om förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154) angav den förra regeringen att den hade för avsikt att överväga en sådan ändring i samband med kommande justeringar av tidigare nämnda förordning. Den dåvarande regeringen avsåg då också att behandla Energimyndighetens förslag om att utveckla och förtydliga förordningen med ett antal vegetabiliska oljor och bränslen. Vidare noterades det i propositionen att några remissinstanser hade framfört att dagens styrmedel hade inneburit problem med råvaruförsörjningen för flera industrier, eftersom råvaran eldas upp i stället för att förädlas. Den förra regeringen angav att den hade uppmärksammat detta problem och meddelade att den hade för avsikt att ytterligare analysera frågan inför kommande ändringar i förordningen om elcertifikat.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet i april 2007 bereds Energimyndighetens tidigare nämnda skrivelse och BRAS-utredningens förslag inom Regeringskansliet.

Om råvarukonkurrens i EU:s energipaket

I Europeiska rådets slutsatser från toppmötet i mars 2007 återfinns bindande mål för användningen av förnybar energi och för användningen av biodrivmedel (se ovan). Som medel för att nå dessa mål begärde rådet att kommissionen ska ta fram ett nytt övergripande direktiv om användning av alla förnybara energikällor. Rådet angav att direktivet bl.a. ska kunna innehålla kriterier och bestämmelser för att undvika konflikter mellan användning av biomassa för olika ändamål.

Utskottets ställningstagande

Den pågående omställningen av energisystemet bidrar till att efterfrågan på biomassa för förbränning ökar. Flera industrigrenar pekar på att den ökande konkurrensen från energisektorn leder till ökade priser på bioråvarorna, vilket i sin tur anses försämra industrins konkurrenskraft. Inte minst den för Sverige så betydelsefulla skogsindustrin har uppmärksammat denna problematik och rest frågetecken kring valet att bränna skogsråvara framför att förädla den. Det finns tydliga likheter mellan denna diskussion och det som tas upp i motion 2006/07:N204 (m) om den s.k. oleokemiska industrins råvaruförsörjning.

Utskottet gör bedömningen att den intensiva diskussionen om skogsindustrins råvaruförsörjning i ljuset av en växande bioenergisektor också bidrar till att frågan om konkurrens om råvaror uppmärksammas inom andra indu-

strigrenar. Till detta ska fogas att den förra regeringen har sagt sig vara medveten om denna problematik, och utskottet finner inga skäl att tro att den nuvarande regeringen saknar denna insikt. Utskottet förutsätter således att regeringen, även utan ett särskilt riksdagsuttalande därom, beaktar bl.a. den oleokemiska industrins råvaruförsörjning när den överväger nya energi- eller klimatpolitiska styrmedel eller har för avsikt att göra förändringar av nuvarande styrmedel. Frågan kommer dessutom sannolikt att aktualiseras i det fortsatta arbetet med att ta fram ett ramdirektiv för energi i enlighet med Europeiska rådets begäran från mars 2007.

Med det anförda avstyrks motion 2006/07:N204 (m).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Allmänna bioenergifrågor, punkt 1 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07: MJ266 yrkande 46 och 2006/07: N296 yrkande 11 och avslår motion 2006/07: N220 yrkandena 1, 4 och 5.

Ställningstagande

En framgångsrik omställning av det svenska energisystemet är beroende av att den svenska bioenergiressursen används och utvecklas på ett effektivt och hållbart sätt till gagn bl.a. för miljön, sysselsättningen och utvecklingen på landsbygden. Denna insikt gav den förra regeringen uttryck för i 2006 års klimatproposition (prop. 2005/06:172) genom att påtala behovet av en vision för hur de möjligheter som biomassa och bioenergi innebär ska kunna utnyttjas. Riksdagen slöt upp bakom dessa tankegångar.

I likhet med vad som anförs i motionerna 2006/07: N296 (v) och 2006/07: MJ266 (v) anser jag att behovet av en långsiktig bioenergi strategi kvarstår. En sådan strategi är bl.a. nödvändig för att kunna prioritera de alternativ som på längre sikt är ekonomiskt bärkraftiga och mest energieffektiva. Strategin behövs även för att genom nya ekonomiska styrmedel bidra till ökad odling och användning av andra bioenergi källor än skogsråvara och avfallsbränslen samt att detta sker i harmoni med miljö kvalitetsmålen. Jag anser att det pågående arbetet med att reformera EU:s energipolitik inte är ett tillräckligt skäl för att Sverige ska avvakta med att utarbeta en strategi för bioenergin. All tid som kan vinnas i detta arbete gynnar såväl miljön som Sveriges förutsättningar att få ytterligare försteg inom detta från sysselsättnings- och landsbygdsutvecklingssynpunkt mycket viktiga område.

Riksdagen bör således tillstyrka de yrkanden i nämnda motioner som avser en bioenergi strategi. Övriga i detta avsnitt aktuella yrkanden avstyrks.

2. Allmänna bioenergifrågor, punkt 1 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N220 yrkandena 1, 4 och 5 samt avslår motionerna 2006/07: MJ266 yrkande 46 och 2006/07: N296 yrkande 11.

Ställningstagande

För att Europa ska klara sina klimatåtaganden krävs omfattande insatser på flera olika områden. Ett område som måste ges större uppmärksamhet är uppvärmning och nedkylning. För att flytta fram positionerna på detta område bör riksdagen ansluta sig till det som anförs i motion 2006/07: N220 (mp) om ett kraftfullt agerande från svensk sida för att få till stånd ett s.k. RES-H-direktiv. Då energiförbrukningen inom EU som helhet domineras av energi för uppvärmning och nedkylning, är det beklagligt att Sverige har valt att ligga så lågt på dessa områden. Det vore därför bra om Sverige nu kunde gå före och anta egna mål och en nationell plan för användning av förnybar energi inom området värme och kyla.

I sammanhanget vill jag även framhålla betydelsen av samordning och långsiktighet för att nå framgång i arbetet med att ställa om energisystemet och att bekämpa klimatproblematiken. I linje med vad som anförs i motion 2006/07: N220 (mp) bör riksdagen tydligt uttala att informationsinsatser, stimulansåtgärder, investeringsstöd, skattesubventioner samt olika former av FoU måste koordineras så att den bästa effekten uppnås. Det är även viktigt att åtgärderna har uthållighet. Stimulansinsatser bör gälla i minst fem år för att aktörer på marknaden ska våga satsa fullt ut. Nya regler bör ha varit beslutade i minst ett år innan gamla fasas ut.

Med det anförda tillstyrks motion 2006/07: N220 (mp) i nu aktuell del. Övriga i avsnittet behandlade motioner avstyrks.

3. Energipolitiska styrmedel, punkt 2 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: MJ266 yrkande 50.

Ställningstagande

Den svenska industrin släpper ut en anseilig mängd växthusgaser. Även om större delen av denna industri omfattas av EU:s handelssystem för koldioxid väntas utsläppen från anläggningar inom utsläppshandeln komma att öka. År 2010 väntas dessa anläggningar svara för närmare 40 % av växthusgasutsläppen i Sverige. Det finns således goda skäl att vidta ytterligare åtgärder för att minska industrins utsläpp av växthusgaser.

En sådan insats som lyfts fram i motion 2006/07:MJ266 (v) och som även den s.k. Oljekommissionen har uppmärksammat är att utreda hur styrmedel kan stärkas för att den olja som används för värme och ånga inom industrin ska ersättas med biobränslen eller fjärrvärme. Enligt Oljekommissionen kan cirka en fjärdedel av industrins oljeanvändning ersättas med biobränslen och/eller fjärrvärme till år 2020. Riksdagen bör genom ett uttalande tydligt ta ställning för behovet av den föreslagna utredningen. Det finns, enligt min uppfattning, ingen anledning att förhålla denna angelägna åtgärd med hänvisning till den fortsatta beredningen av Oljekommissionens förslag.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion 2006/07:MJ266 (v) i berörd del.

4. Energipolitiska styrmedel, punkt 2 – motiveringen (mp)
av Per Bolund (mp).

Ställningstagande

Jag delar den uppfattning som framförs i motion 2006/07:MJ266 (v) om att fler åtgärder är nödvändiga för att få till en snabbare omställning till förnybara energislag som bioenergi. Jag anser däremot inte att ett nationellt bioenergiprogram är den bästa vägen för att nå detta mål. I stället anser jag att relevanta ekonomiska styrmedel snarast bör införas bl.a. i form av fortsatt grön skatteväxling för att styra marknaden mot förnybar energi. Sådana åtgärder föreslås i Miljöpartiets motion 2006/07:Fi8 med anledning av den ekonomiska vårpropositionen liksom i flera andra motioner. Mot bakgrund av detta avstyrks motion 2006/07:MJ266 (v) i berörd del.

5. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 – motiveringen (s)

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Ställningstagande

Vid sidan av en ökad produktion av ny förnybar energi och åtgärderna för en bättre fungerande elmarknad är energieffektivisering en av nycklarna till ett framgångsrikt energiomställningsarbete. Potentialen på detta område är stor. Den socialdemokratiska regeringen tog viktiga steg för att stimulera alla delar av samhället att arbeta med energieffektivisering.

De energiintensiva företagen fick skattenedsättning när de deltog i programmet för eleffektivisering, den offentliga sektorn fick investeringsstöd till ombyggnaden av sjukhus, skolor och simhallar och hushållen fick konverteringsstöd till slopade oljepannor och dyr eluppvärmning. Men detta var bara början. Energieffektiviseringen måste nu gå vidare med nya åtgärder.

Många industrier har redan hunnit långt med energieffektiviseringen och många företag har med stöd av staten själva gått före. I dag deltar ca 120 företag i det frivilliga femåriga programmet för energieffektivisering i energiintensiva industriföretag (PFE) som infördes den 1 januari 2005. Programmet ska bidra till en effektivare elanvändning och starkare konkurrenskraft inom svensk industri. Nu vill vi gå vidare med energieffektivisering inom näringslivet, med fler berörda företag och fler åtgärder. Vi vill också stärka forskningen om branschspecifik energieffektivisering och undersöka möjligheterna att utvidga PFE med nya företag och nya åtgärder.

Enligt vårt sätt att se på saken finns det ingen motsättning mellan miljö-satsningar och ekonomisk tillväxt. De är snarare varandras nödvändiga förutsättningar. Energipolitikens roll blir därför inte bara att garantera en fortsatt säker energiförsörjning och att ge vår industri god tillgång på el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken måste också aktivt utformas för att vara en motor i omställningen till en mer hållbar energiförsörjning. Att ställa om energisystemet till en långsiktigt hållbar energiproduktion rymmer otvivelaktigt en enorm potential – i tillväxt, arbetstillfällen och för ett uthålligt samhälle. Inget land kan undvika att ställa om sitt energisystem, det är bara en fråga om att agera nu eller senare. En sak är dock klar. Det land som sist lämnar fossilsamhället bakom sig är det land som förlorar.

Vi är därför mycket oroliga över regeringens brist på konkreta åtgärder och vilja att vidta kraftfulla åtgärder för att fortsätta den tidigare socialdemokratiska regeringens arbete med energiomställningen. Särskilt uppseendeväckande är det att regeringen sparar kraftigt på insatser för energieffektivisering redan i år. Från och med i år avsätter regeringen nämligen endast 140 miljoner kronor per år till insatser för energieffektivisering. Detta är en kraftig sänkning av 2006 års anslag på 170 miljoner

kronor och, enligt förslag i den ekonomiska vårpropositionen, ska denna lägre nivå även gälla för åren 2008 och 2009. Den ”satsning” med 420 miljoner kronor fram till år 2010 som regeringen sagt sig vilja genomföra är med andra ord i stället en besparing med 120 miljoner kronor, eller 30 miljoner kronor årligen, jämfört med nivån i 2006 års budgetproposition. I Socialdemokraternas budgetmotion avsattes 225 miljoner kronor för år 2008 och 500 miljoner kronor för år 2009 till insatser för energieffektivisering och energirådgivning.

Sverige är ett föregångsland i omställningen till ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Vi har goda tillgångar i form av biobränsle, vattenkraft och vind och tillsammans med en framsynt socialdemokratisk politik har detta gett vårt land ett mycket gott utgångsläge att ta sig an de utmaningar som nu väntar. Men denna position kan vi inte ta för given. Vi måste nu i en än högre utsträckning bygga vår energiproduktion på förnybara energikällor, fasa ut miljöfarlig energiproduktion och effektivisera energianvändningen.

Det handlar naturligtvis om en bättre miljö och om att ta ansvar för kommande generationer, men en progressiv energi- och klimatpolitik är också en förutsättning för att Sverige ska kunna behålla sin konkurrenskraft även i morgon. Genom att satsa på ny teknik, nya lösningar och tydliga spelregler samtidigt som staten också tar ett stort ansvar för forsknings- och utvecklingspolitiken skapar vi nya jobb och gör Sverige mindre sårbart genom att minska beroendet av importerad fossil energi. Det är särskilt oroande att regeringen kraftigt har dragit ned på resurserna till Exportrådet för främjande av miljöteknikexport.

Beträffande det här aktuella yrkandet i motion 2006/07: MJ266 (v) om en översyn av incitamenten för energieffektivisering såväl inom industrin som hos hushållen bör den utredning som har i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för energieffektivisering avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att agera i frågan. Motionsyrkandet avstyrks liksom även yrkandet om en strategi för miljöteknik i nyssnämnda motion.

6. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: MJ266 yrkandena 51 och 54.

Ställningstagande

Energianvändningen inom den svenska industrisektorn är av så betydande omfattning att det finns all anledning att stimulera insatser för en mer effektiv energianvändning. Enligt Oljekommissionen finns det ett utrymme för kraftiga energieffektiviseringar bl.a. genom att den icke energiintensiva industrin eleffektiviserar med uppemot 40 %.

Även om regeringen har meddelat att den har för avsikt att se över incitamenten för energieffektivisering såväl inom industrin som hos hushållen anser jag att riksdagen genom ett uttalande i linje med vad som anförs i motion 2006/07: MJ266 (v) tydligt bör markera vikten av att en sådan utredning snarast kommer till stånd.

Användning av ny teknik är också mycket viktigt när det gäller att minska industrins energianvändning. Genom en fortsatt energiomställning i Sverige skapas en stark inhemsk marknad för de företag som arbetar med miljöteknik. Detta ger en trygg bas och förutsättningar att ta täten i konkurrensen med andra länders näringsliv. För att öka sysselsättningen samtidigt som vi skapar ett ekologiskt hållbart energisystem – både i Sverige och internationellt – måste vi ligga i framkant. I likhet med vad som anförs i motion 2006/07: MJ266 (v) anser jag därför att det behövs en nationell strategi för att stärka den svenska miljöteknikbranschen.

Med det anförda tillstyrks motion 2006/07: MJ266 (v) i berörda delar.

7. Energieffektivisering och miljöteknik, punkt 3 – motiveringen (mp)

av Per Bolund (mp).

Ställningstagande

För att nå ett hållbart energisystem krävs en långtgående energieffektivisering, inte bara i industrisektorn utan i alla samhällssektorer. Ökade ekonomiska styrmedel för minskat energislöseri behöver därför genomföras. Miljöpartiet har här bl.a. föreslagit en fortsatt grön skatteväxling och ett system för vita certifikat för energibesparande åtgärder. Vidare har partiet framlagt förslag om ett antal åtgärder för att underlätta för miljöteknikföretag – bl.a. en satsning på ett branschprogram för miljöteknikbranschen och ett nytt statligt riskkapitalbolag för att kommersialisera ny energiteknik. Dessa åtgärder anser jag vara mer verksamma än de som föreslås i motionen. Mot bakgrund av detta avstyrks motion 2006/07: MJ266 (v) i berörda delar.

8. Biogas, punkt 5 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07: MJ391 yrkande 35 och 2006/07: N344 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07: T359 yrkande 19, 2006/07: N219 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07: N222.

Ställningstagande

Biogas är en klimatneutral energikälla som kan användas för såväl elproduktion och uppvärmning som fordonsbränsle. Kunskaperna på förgasningsområdet är goda i Sverige liksom tillgången på rötbart material. Vad som nu behövs för att biogasen ska få ett rejält genombrott är en samordnad satsning på att ta till vara de goda möjligheter till biogasproduktion som finns i landet.

Liksom anförs i Miljöpartiets partimotion 2006/07: MJ391 bör en delegation därför få i uppdrag att utarbeta ett program med den inriktningen. Programmet bör bl.a. omfatta utveckling, demonstration och kommersialisering av storskalig biogasproduktion från gödsel, halm, livsmedelsrester etc. samt insatser för distribution av biogas. Även investeringar i svartluts- eller biobränsleförgasning bör övervägas.

En teknik som bör uppmärksammas i programmet är den s.k. gaskombitekniken (gas- och kondensturbin) som kan användas för förgasning av biobränsle. För att komma ytterligare framåt med denna teknik behövs emellertid en demonstrationsanläggning. En sådan anläggning innebär dock betydande kostnader och därför kan, som anförs i motion 2006/07: N344 (mp), en statlig investeringsgaranti vara nödvändig.

Med det anförda tillstyrks motionerna 2006/07: N344 (mp) och 2006/07: MJ391 (mp) i berörda delar.

9. Naturgas, punkt 6 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: MJ390 yrkande 48 och avslår motionerna 2006/07: MJ391 yrkandena 43, 44 och 46 samt 2006/07: N278.

Ställningstagande

Naturgas är ett fossilt bränsle vars användning bidrar till växthusproblematiken. Bortsett från detta innebär en utbyggnad av infrastruktur för naturgasdistribution inte sällan också andra negativa konsekvenser. I motion 2006/07:MJ390 (v) pekas exempelvis på de miljöproblem som kan väntas av den gasledning mellan Ryssland och Tyskland som för närvarande planeras utanför Gotland. På Östersjöns botten finns dumpade minor, ammunition och kemiska stridsmedel som kan frigöras vid anläggandet av en gasledning och bli ett allvarligt hot mot den marina miljön och fisket. Östersjön lider redan kraftigt av en svår negativ miljöbelastning och det vore mycket bekymmersamt om denna situation skulle förvärras genom tillkomsten av nämnd gasledning.

För att säkerställa att den förhållandevis starka svenska miljölagstiftningen kommer att tillämpas på den aktuella anläggningen bör riksdagen uttala sig i linje med vad som anförs i motion 2006/07:MJ390 (v). Motionen tillstyrks således i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

10. Naturgas, punkt 6 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:MJ391 yrkandena 43, 44 och 46 samt avslår motionerna 2006/07:MJ390 yrkande 48 och 2006/07:N278.

Ställningstagande

Den växande klimatproblematiken måste tas på allra största allvar. Alla åtgärder som främjar en omställning av energisystemet till förnybara och klimatneutrala energikällor måste utnyttjas. På motsvarande sätt måste man undvika att fastna i lösningar som möjligen kan anses vara bättre än dagens omfattande användning av petroleumbaserade bränslen, men som ändå inte löser klimatfrågan. Ökad användning av naturgas (fossilgas) är en sådan återvändsgränd som dessutom riskerar att helt omöjliggöra en framgångsrik satsning på inhemskt producerad biogas.

Regeringen gör visserligen gällande att den rådande naturgaspolitiken inte medger en storskalig utbyggnad av infrastruktur för naturgasdistribution i Sverige samt att naturgasanvändning endast är aktuell under en övergångsperiod. Några tydliga besked om vad begreppet storskalig inne-

bär eller hur lång en övergångsperiod är kan regeringen emellertid inte ge. Detta försvagar tilltron till det som vid första påseende verkar vara en restriktiv hållning till naturgas som energikälla.

Det finns tydliga tecken på att den pågående hanteringen av en utbyggnad av en mellansvensk naturgasledning hanteras etappvis. Varje etapp ses då inte som en storskalig utbyggnad, men det sammantagna resultatet innebär en betydande utbyggnad av naturgasen i Sverige helt i strid med rådande politik på området. Mot den bakgrunden anser jag att utskottet bör tillstyrka de önskemål som framförs i motion 2006/07:MJ391 (mp) om att riksdagen bör uttala som sin mening att föreliggande ansökan om tillstånd för första etappen av den mellansvenska gasledningen är att betrakta som en storskalig utbyggnad. Riksdagen bör även, i linje med vad som anförs i nyssnämnda motion, uttala att det saknas energipolitiska skäl och klimatpolitiskt utrymme för att öka ledningskapaciteten för naturgas i Sverige.

11. Solenergi, punkt 7 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N220 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Solvärme i kombination med lagrad sol i form av bioråvara bör få en större roll i vår energiförsörjningsmix. Samtidigt kommer bioråvaran i växande omfattning att behövas för elproduktion och för transportsektorns bränsleförsörjning. Alternativ till den biobränslebaserade uppvärmningen är därför nödvändiga. Här kan solvärmens spela en central roll.

Enligt min uppfattning har solvärmens potential emellertid inte fått den uppmärksamhet den förtjänar i arbetet med att ställa om energisystemet. I likhet med vad som anförs i motion 2006/07:N220 (mp) anser jag därför att det är nödvändigt med tydliga signaler från statsmakterna på detta område. Sådana signaler skulle göra att industrin vågar göra teknikutvecklingsinsatser och miljöfrämjande satsningar på solvärme. En informationskampanj från samhällets sida är också viktig för att signalen ska uppfattas av såväl företag som allmänhet.

Med det anförda tillstyrks motion 2006/07:N220 (mp) i berörda delar.

12. Vindkraft, punkt 8 (s)

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N236 och avslår motionerna 2006/07:N218 och 2006/07:N325.

Ställningstagande

Vindkraften har sedan länge haft en naturlig roll i flera europeiska länders energiförsörjning. Nu har utvecklingen på vindkraftsområdet även tagit rejäl fart i Sverige. Det gäller inte bara att vindkraftverk anläggs utan även att flera svenska och utländska företag väljer att tillverka vindkraftskomponenter i Sverige. För att ytterligare kunna stimulera denna utveckling på ett effektivt sätt är det klokt att göra en kartläggning av branschen av det slag som vindkraftsleverantörerna, SCB och Energimyndigheten har påbörjat.

Våren 2006 beslutade riksdagen i enlighet med förslagen i den förra regeringens vindkraftsproposition (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21). I propositionen föreslogs bl.a. inrättandet av ett särskilt vindkraftscentrum. Sommaren 2006 gjorde dåvarande statsminister Göran Persson (s) klart att detta centrum skulle lokaliseras till Gotland. Motiven var bl.a. att det redan finns betydande vindkraftsrelaterad verksamhet och kunskap på Gotland. Självfallet mottogs detta besked med glädje och förväntan av de berörda på Gotland.

Mot den bakgrunden anser vi att det är mycket beklagligt att den nuvarande regeringen uppvisar sådan beslutsvanda när det gäller centrumets lokalisering. För att undvika fortsatt oklarhet i lokaliseringsfrågan till men både för vindkraftens utveckling och för gotlänningarnas tilltro till statsmakterna bör riksdagen tillstyrka motion 2006/07:N236 (s) om att centrumet ska lokaliseras till Gotland. Övriga i avsnittet aktuella motioner avstyrks.

13. Vindkraft, punkt 8 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N218 och avslår motionerna 2006/07:N236 och 2006/07:N325.

Ställningstagande

När riksdagen år 2006 beslutade i enlighet med förslagen i den förra regeringens vindkraftsproposition (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21) var det ett stort steg framåt för vindkraften i Sverige. Trots detta finns det fortfarande mycket som kan göras för att ytterligare stimulera vindkraftens utveckling.

Ett sätt att tydliggöra efterfrågan på vindkraftverk och därigenom stimulera till fortsatt teknikutveckling inom vindkraftsindustrin vore en bättre samordning av vindkraftskunderna. I likhet med vad som föreslås i motion 2006/07:N218 (mp) anser jag att staten exempelvis bör se vad som kan åstadkommas genom samordnad upphandling. Tidigare positiva erfarenheter av sådana upphandlingar av bilar, fönster samt kylar och frysar talar för att detta skulle kunna vara ett framgångsrecept även när det gäller vindkraft. Kostnadssänkningar på upp emot 20 % kan anses vara fullt rimliga.

Mer konkret kan man tänka sig att kommunala energibolag, andra företag, Svenska kyrkan och inte minst små vindkraftsföreningar samordnas för en teknikupphandling. Genom att uppträda som en långsiktig kund med ambitioner att investera i vindkraft under många år skapar man stabila förutsättningar som gör att fler vågar satsa.

Vidare bör modellen med intresseföreningar eller lokala bolag som äger och driver vindkraftverk stödjas inom ramen för en samordnad upphandling. Liksom anförs i motion 2006/07:N218 (mp) kan det dock vara nödvändigt att staten utvecklar någon form av kreditsystem för vindkraft för att dessa föreningar ska kunna delta i en samordnad upphandling.

Med det anförda tillstyrks motion 2006/07:N218 (mp). Övriga i avsnittet aktuella motioner avstyrks.

14. Vattenkraft, punkt 9 – motiveringen (mp)

av Per Bolund (mp).

Ställningstagande

Jag anser att ny vattenkraft inte ska byggas ut i tidigare oreglerade vattendrag eftersom detta ofta medför svåra konsekvenser för miljö och biologisk mångfald. Därför menar jag att ny vattenkraft inte ska omfattas av elcertifikatssystemet eftersom det ger incitament för tillkomst av ny vattenkraft på bekostnad av bättre alternativ som vind- och solkraft. Effektivisering av befintlig vattenkraft är positivt, men den är lönsam i sig själv och behöver därför inte något statligt stöd. Med det anförda avstyrks samtliga i avsnittet berörda motioner.

15. Fjärrvärme, punkt 10 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N257 yrkande 2 och avslår motionerna 2006/07:N257 yrkande 1 och 2006/07:N334.

Ställningstagande

Fjärrvärme är en värmekälla som ofta har fördelar ur miljösynpunkt. Det är därför beklagligt att utvecklingen på fjärrvärmemarknaden har resulterat i priser som är omotiverat höga vilket bl.a. har gjort att fjärrvärmerna fungerar som en guldkalv för energibolagen. Följden av detta är i sin tur att fjärrvärmerna hamnar i vanrykte hos energikonsumenterna till men bl.a. för miljön.

Mot denna bakgrund anser jag, i likhet med vad som anförs i motion 2006/07:N257 (mp), att det är rimligt att skydda fjärrvärmekundernas intressen genom att införa en prisreglering på fjärrvärme. Samtidigt finner jag det mindre konstruktivt att riksdagen i detta läge gör ett uttalande i linje med vad som efterfrågas i motionen. Enligt min uppfattning är det bättre att avvakta regeringens hantering av fjärrvärmekundernas intressen i den proposition som är utlovad till kommande höst innan riksdagen tar ställning till frågan.

För att skapa ökad konkurrens och kostnadsmedvetenhet, anser jag dock att regeringen bör utreda och föreslå regelverk som gör det möjligt för fler leverantörer att nå kunderna med sina tjänster oavsett vem som är nätägare. Fjärrvärmeutredningens otillräckliga förslag om s.k. tredjepartstillträde i form av en förhandlingsplikt bör i det sammanhanget ersättas av förslag med mer långtgående krav på nätägarna om samutnyttjande.

Med det anförda tillstyrks yrkandet rörande sistnämnda fråga i motion 2006/07:N257 (mp). Övriga här behandlade motionsyrkanden avstyrks.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:T359 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anta ett nationellt biogasprogram.

2006/07:MJ266 av Lars Ohly m.fl. (v):

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska återkomma med en nationell strategi för bioenergi.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning om hur styrmedel kan stärkas för att den olja som används för värme och ånga inom industrin ska ersättas med biobränslen eller fjärrvärme.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning om incitament för att industriföretag ska eleffektivisera mer.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta fram en strategi för att stärka den svenska miljöteknikbranschen.

2006/07:MJ390 av Lars Ohly m.fl. (v):

48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det rysk-tyska gasledningsprojekt som planeras inom den svenska ekonomiska zonen bör underkastas gällande lagstiftning för miljöprövning.

2006/07:MJ391 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av ett nationellt biogasprogram.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den föreliggande ansökan om tillstånd för första etappen av den mellansvenska gasledningen avser en storskalig utbyggnad.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inte ska ansluta sig till den planerade gasledningen mellan Ryssland och Tyskland.

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inte finns vare sig energipolitiska skäl eller klimatpolitiskt utrymme för att öka ledningskapaciteten för fossilgas i Sverige.

2006/07:N204 av Jeppe Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över de subventioner som i dag hotar råvarutillgången för de industrier som framställer s.k. oleokemiska produkter.

2006/07:N218 av Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att initiera en samordnad upphandling av vindkraftverk.

2006/07:N219 av Jörgen Johansson och Solveig Zander (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en aktiv forskning i syfte att vidareutveckla de alternativa drivmedlen till våra fordon.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett utvecklingsprogram skapas i syfte att utveckla biogasproduktion såväl lokalt som regionalt.

2006/07:N220 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att i EU driva frågan om ett RES-H-direktiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av tydliga politiska signaler till allmänheten och företagen om framtiden för solvärme.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige bör inta en ledande position i utvecklingen av solvärme som ett teknikområde.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om betydelsen av en bättre samordning mellan investeringsstöd, informationsinsatser, politiska mål och stöd till forskning och utveckling.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av framförhållning och långsiktighet för olika program och stimulanspaket.

2006/07:N222 av Annie Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av fortsatt tryggad finansiering av Chrisgasprojektet.

2006/07:N236 av Staffan Anger (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av vindkraftskomponentbranschen.

2006/07:N247 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Gotland som utvecklingsområde för alternativ energiförsörjning samt lokalisering av pilotanläggning för biodrivmedel, bl.a. etanolproduktion.

2006/07:N257 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till prisreglering av fjärrvärme.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagreglering och föreskrifter som stimulerar samnyttjande av fjärrvärmenät för flera leverantörer.

2006/07:N266 av Krister Hammarbergh och Gunnar Axén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra förutsättningarna för att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet.

2006/07:N278 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om infrastruktur för naturgas och biogas.

2006/07:N283 av Irene Oskarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en etanolfabrik på det småländska höglandet.

2006/07:N291 av Dan Kihlström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stimulera satsningen på små vattenkraftverk.

2006/07:N296 av Kent Persson m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska återkomma med en nationell strategi för hur bioenergin kan utvecklas effektivt och i enlighet med miljömålen.

2006/07:N305 av Agneta Gille och Mats Berglind (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra statliga insatser för att etanol får ett positivt pris och konkurrensläge gentemot fossila drivmedel.

2006/07:N325 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om placeringen av ett nationellt centrum för vindbruk på Gotland.

2006/07:N334 av Ameer Sachet m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om prisreglering på fjärrvärme.

2006/07:N344 av Per Bolund m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om investeringsgaranti för en fullskalig demonstrationsanläggning för förgasning av biomassa.

2006/07:N348 av Marina Pettersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om metanolframställning.

2006/07:N349 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra förutsättningarna för vattenkraften och speciellt den småskaliga vattenkraften.

2006/07:N354 av Peter Jonsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om förnybar energi.

2006/07:N360 av Agneta Lundberg och Karl Gustav Abramsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bioenergikombinat som framtidsmodell.